

Calluna

33(2) 2016

Calluna

Utgiven i samarbete mellan
VÄSTERGÖTLANDS BOTANISKA FÖRENING och
BOTANISKA FÖRENINGEN I GÖTEBORG

ÅRG. 33 2016 NR 2
ISSN 2000-2335

Redaktör: Birgitta Herloff Ansvarig utgivare: Gösta Börjeson
Redaktionskommitté: Eva Andersson, Evastina Blomgren, Michael Johansson, Erik Ljungstrand

VÄSTERGÖTLANDS BOTANISKA FÖRENING

Plusgiro: 482 38 80-2 Årsavgift: 150 kr

Adress: c/o Studieförbundet Sjuhärad
Yxhammarsgatan 8-10 503 31 Borås

Hemsida: <http://vbotaniskaforening.se>

E-post: info@vbotaniskaforening.se

STYRELSE:

Ordf: **Gösta Börjeson**
Dammgatan 10 566 32 Habo
036-40611 / 0705-957096
gosta.borjeson@telia.com

V ordf: **Lennart Sundh, SUNDH MILJÖ**
Odengatan 24 521 43 Falköping
0709-667959 hem: 0515-16759
sundh.miljo@telia.com

Sekr: **Ulla-Britt Andersson**
Tingvallavägen 3 461 32 Trollhättan
0706-459333 carin.u-b.andersson@telia.com

Kassör: **Olof Janson**
Kårtorp 1 533 97 Götene
0511-53026, 53016 / 0705-690386

Övriga: **Michael Johansson**
Bodagatan 27 507 42 Borås
0704-552247 / 0723-184581
ambrosia20@live.se

Pontus Johansson
Varvhult Lilla Björket 504 91 Sandhult
0700-987182 pontus.e.johansson@hotmail.se

Peter Laudon
Ryttaregårdsv. 14 532 73 Varnhem
0511-60586 / 0706-520911
peterlaudon@telia.com

Birgitta Lindqvist
Forbondegatan 27 46241 Vänersborg
0701-736214 birgitta.lindqvist97@gamil.com

Erik Ljungstrand
Järkholmsvägen, pl 614 436 56 Hovås
0708-559628

Enar Sahlin
Box 3 438 05 Hindås
0301-10848 / 0706-604919
enar.sahlin@telia.com

Rapportmottagare: Lennart Sundh

Floraväktarsamordnare: Michael Johansson, Enar Sahlin

Exkursjonskommitté: Peter Laudon, Erik Ljungstrand,

Birgitta Lindqvist

Hemsidesansvarig: Lennart Sundh

Botanik i Väst-ansvarig: Lennart Sundh

BOTANISKA FÖRENINGEN I GÖTEBORG

Plusgiro: 52 41 55-9 Årsavgift: 150 kr

Adress: Botanhuset
Box 461 405 30 Göteborg

Hemsida: <http://www.bfig.se>

E-post:

STYRELSE:

Ordf: **Aimon Niklasson**
Trolltjärn 18 436 40 Askim
031-261378 / 0736-254461
aimon@bahnhof.se

V ordf: **Staffan Wall**
Gibraltartagatan 44 412 58 Göteborg
031-160560 / 0766-346240
wall@chem.gu.se

Sekr: **Erik Ljungstrand** (se vänsterspalten)

V sek: **Kenneth Bergerson**
Karduansmakareg. 26 415 07 Göteborg
031-266637 / 0707-872415
kennethbergerson@gmail.com

Kassör: **Sören Svensson**
Båtsman Gräs g. 11 422 57 Hisings Backa
031-523865 / 0703-222403
soren.svensson@mbox303.tele2.se

Övriga: **Ragnhild Crawford**
Önneröd 150 442 72 Kärna
0303-226123 / 0730-228517
ragnhild.neil.crawford@gmail.com

Claes Gustafsson
Storesandsvägen 7 430 82 Donsö
0703-210641
claes.gustafsson@bioenv.gu.se

Enar Sahlin (se vänsterspalten)
Börje Wernersson
Heljereds Byväg 13 428 36 Källered
0737-255678

borje.wernersson@gmail.com

Floraväktarsamordnare: Michael Johansson, Enar Sahlin
Exkursjonskommitté: Eva Andersson, Kenneth Bergerson,
Erik Ljungstrand

Eftersitskommitté: Stina Andersson, Eva Falk, Eva van
Odiijk

Hemsidesansvarig: Aimon Niklasson

Botanik i Väst-ansvarig: Börje Wernersson

Ordföranden i BFiG har ordet

Aimon Niklasson

Trolltjärn 18, 436 40 Askim, aimon@bahnhof.se

Se blomman är titeln på Kerstin Ekmans och Gunnar Erikssons välbehövliga bok. Kanske ännu mer aktuell och tidstypisk när nu den akademiska världen börjat intressera sig för vad som kommit att kallas VÅXTBLINDHET (plant blindness), ett fenomen som kanske delvis har att göra med urbaniseringen och vår konstanta uppkoppling av vår hjärna. Kanske är det ett sätt att skydda hjärnan, att värja sig mot för mycket information. Bara de mest färgsprakande bilderna som rör sig i alla de fyra tid-rumdimensionerna bryter igenom. Bara en mycket liten del av vad som kommer in i ögat blir vi medvetna om. Då ligger desmeknappen illa till! Vill man höra mer om detta kan man höra Bente Eriksen berätta på BFiGs sista vårmöte, välkomna dit.

Jag hoppas också alla känner sig välkomna ut i naturen, den som fortfarande finns kvar, och att man ger sig tid att i lugn och ro upptäcka både blommorna och sig själv. Jag tror att den äldre generationen har ett stort ansvar att se till att barnen får vistas i verklig natur och får chansen att själva upptäcka den. Och själva borde vi nog oftare ta vara på möjligheten och ge oss tid att återupptäcka barnet inom oss med framförallt dess nyfikenhet.

Ett sätt att ta vara på denna nyfikenhet är förstas att hjälpa till med floraväkteriet, en av våra viktigaste uppgifter tillsammans

med "lotsbåtarna" Michael och Enar. Egentligen räcker det ju med att man bryr sig om en enda art och man behöver ju inte alls kunna alla knepiga arter för att kunna bidra på ett väsentligt sätt. Att följa med på våra exkursioner där några är tänkta som nybörjarexkursioner är ju ett bra sätt att få kontakt med botaniken.

Nya böcker är *Upptäck blommornas värld* och *Träd, ormbunkar och stråväxter i Västsverige*. Vill man se växter "utan blomma" så kommer snart två ersättningsböcker för tidigare fältfloror både vad gäller mossor och lavar och redan utgiven är en gedigen introduktion till kryptogamer samtliga från fältbiologerna. Dessutom verkar det bli en fortsättning av nationalnycklarna i bokform.

Vi behöver nog också mer försöka förstå samspelet i naturen, till exempel det som lite blivit årets tema: samspelet mellan insekter och växter. Vissa växter klarar sig utan insekter men inte vice versa och mycket av den enorma mångfald som uppkommit inom exempelvis orkidefamiljen sent under utvecklingen visar hur detta påverkat både insekter och växter i ett "synergistiskt" samspel.

Vi gratulerar Anders som verkligen tittat noga på blommorna och fått ge namn åt en fibbla (*Hieracium bertilssonii*!).

Kanske kan vi alla se det stora i det lilla om vi lyckats SE BLOMMAN.

RÖDLISTAN för Västergötland med kort floraväktarrapport 2015

Enar Sahlin

Box 3, 438 05 Hindås, enar.sahlin@telia.com

Michael Johansson

Bodagatan 27, 507 42 Borås, ambrosia20@live.se

Det utkommer en ny rödlista från ArtDatabanken vart femte år. Senaste utgåvan var *Rödlistade arter i Sverige 2015*. Dess kärlväxtlista presenteras här i sin helhet för Västergötland med en kort beskrivning av varje förekommande art eller motsvarande. För de växter som besökts och rapporterats under 2015 till Artportalen anges i fet stil både artnamnet och förekommande kommun (de tre första bokstäverna i kommunnamnet, dock skrivs Göteborg ”Gbg”, Lilla Edet ”Led” och Mariestad ”Mad”) plus antalet besök. Om inget besök gjorts 2015 anges senaste observation. Sist anges inom parentes antalet kända lokaler efter 1978. Då en utförligare årsrapport redan finns på Artportalen, <http://www.artportalen.se/>, redovisas vårt floraväkeri på detta sätt.

NATIONELLT UTDÖD - RE

art som inte längre räknas som kapabel att bilda livskraftiga bestånd men som tillfälligt kan uppträda från en fröreserv eller som tillfällig inkomling i regionen (tidigare benämnd FÖRSVUNNEN)

Avena strigosa, purrhavre

Åkerogräs. Senast sedd på tipp i Göteborg 1956. (0)

Camelina alyssum, lindädra

Åkerogräs. Senast sedd i Mölndal 1940. (0)

Camelina sativa, oljedädra

Åkerogräs och odlad oljeväxt. Tillfällig. Senast sedd i Lerum 2005. (4)

Chenopodium urbicum (*Oxybasis urbica*), bymålla

Gårdsogräs. Tillfällig. Senast sedd i Göteborg 2004. (1)

Cuscuta epilinum, linsnärja

Linåkerogräs. Senast sedd i Töreboda 1967. (0)

Euphrasia rostkoviana ssp. *montana* (*E. officinalis* ssp. *monticola*), ängsögontröst

Slättermarksväxt. Senast sedd i Ulricehamn 1939. (0)

Galium spurium ssp. *spurium*, linnmåra

Linåkerogräs. Senast sedd i Bollebygd 1967. (0)

Lolium remotum, linrepe

Linåkerogräs. Senast sedd i Mölndal 1948. (0)

Lolium temulentum, dårrepe
Åkerogräs. Senast sedd i Göteborg 1955. (0)

Pulicaria vulgaris, loppört
Åkerogräs. Senast sedd i Göteborg i mitten av 1800-talet. (0)

Rosa pimpinellifolia (*R. spinosissima*), pimpinellros
Naturliga förekomster saknas numera i Sverige. Kvarstående prydnadsbuskar på 32 lokaler. (0)

Solanum villosum ssp. *miniatum*, röd nattskatta
Ruderatväxt. Senast sedd i Göteborg 1987. (1)

Spergula arvensis ssp. *maxima*, jättespärjel
Åkerogräs. Senast sedd i Ulricehamn 1924. (0)

AKUT HOTAD - CR

art som bedöms löpa extremt hög risk att dö ut i vilt tillstånd, vilket allt tyder på, då arten minskar mycket snabbt, har mycket litet utbredningsområde, mycket litet reproducerande antal och mycket stor försvinnanderisk

Acer campestre, naverlönn
Kvarstående och förvildad, främst i Göteborgstrakten. **Gbg 1** (1)

Agrostemma githago, klätt
Gammalt åkerogräs. Senast sedd i Göteborg och Falköping 2013. (10)

Ajuga genevensis, kritsuga
Tillfällig, förvildad eller odlad. Senast sedd i Göteborg 2013. (1)

Apium graveolens, selleri
Tillfällig på ruderatmark i Göteborgstrakten. Senast sedd i Mölndal 2010. (3)

Chenopodium vulvaria, stinkmålla
Tillfällig på ruderatmark. Senast sedd i Mölndal 2005. (2)

Cyperus fuscus, dvärgag
Tillfällig. Fuktmarker och stränder. Senast sedd i Göteborg 2007. (1)

Ilex aquifolium, järnek
Förvildad och som prydnadsträd. Senast sedd i Göteborg 1960. (0)

Melilotus dentatus, strandsötväppling
Tillfällig. Näringsrika havsstrandängar. Senast sedd i Göteborg 1933. (0)

Mertensia maritima, ostronört
Arktisk strandväxt. Senast sedd i Göteborg, Vinga 1892. (0)

Nasturtium microphyllum, bäckfräne
Tillfällig. Mycket sällsynt i bäckar och diken. Senast sedd i Göteborg 1955. (0)

Rhinanthus serotinus var. *apterus* (*R. angustifolius* ssp. *apterus*), åkerskallra
Åkerogräs och kulturföljeslagare, förr svårt ogräs i höstsåd. Senast sedd i Herrljunga 2013. (4)

***Rubus loehrii*, bergumsbjörnbär**

SVERIGEANSVAR Nordens enda växtplats. Närmast i S Tyskland. Här spontant invandrad. Lokalen i Bergum besöks årligen. Busksnäret nära liten väg genom lövskogsparti. **Gbg 1** (1)

Senecio erucifolius (*Jacobaea erucifolia*), flikstånds
Sällsynt i näringsrika vägkanter och backar. Senast sedd i Göteborg 1905. (0)

Stipa pennata, fjädergräs

SVERIGEANSVAR Ursprunglig och kalkgynnad stäppängsväxt. I Sverige endast på Falbygden, sen gammalt Bondegården (den klassiska sedan 1700-talet), Nolgården och Varholmen. (7)

***Taraxacum obtusilobum*, fetmaskros**

SVERIGEANSVAR Sekt. *Ruderalia*. Enda kända kvarlevande lokalen i Sverige och i hela världen! Den enda kända normalsexuella *Taraxacum*-arten i Norden. Återupptäckt 1995 på en gammal parkliknande lokal i Änggården, Göteborg. 2010 fanns 18 ex. Därefter minskande. **Gbg 1** (1)

***Taraxacum pseudosuecicum*, sankmaskros**

sekt. *Palustria*. Växer i kalkfuktängar, gärna i kanten av våtar. Förra observationen gjordes i Falköping 1999. **Fal 1** (3)

***Taraxacum vestrogothicum*, västgötamaskros**

SVERIGEANSVAR Den enda **endemiska** arten för landskapet! Växer i betade kalkfuktängar. Mycket sällsynt och fåtalig. Endast en lokal med 7 ex av de fem i Falköping. **Fal 5** (6)

Tephroseris palustris, kärnocka

Sällsynt på stränder och fuktängar. Senast sedd i Falköping 1919. (0)

Tilia platyphyllos (*T. cordifolia*), bohuslind

Inhemsk i norra Bohuslän. Parkträd ofta kvarstående eller planterad. Senast sedd i Borås 2013. (0)

Ulmus glabra, alm (skogsalm)

Ursprunglig och vanlig på näringsrika mulljordar. Minskande pga almsjukan. Funnen i 631 rutor (76%) under inventeringen för Västgötafloran.

Ulmus minor; lundalm

Kvarstående, förvildad. Senast sedd i Töreboda 1999. (6)

STARKT HOTAD - EN

art som bedöms löpa mycket hög risk att dö ut i vilt tillstånd, vilket allt tyder på då arten minskar relativt snabbt, har litet utbredningsområde, litet reproducerande antal och stor försvinnanderisk

Allium senescens (*A. lusitanicum*), kantlök

Ursprunglig i torr gräsmark. Senast sedd i Göteborg 1994. (1)

Anthemis cotula, kamomillkulla

Gammal kulturföljeslagare på kväverik mark. Senast sedd i Göteborg 2003. (4)

Apium inundatum (Helosciadium inundatum), krypfloka

Troligen ursprunglig på vattenstränder. Sedd i Falköping 1998. **Sve 1** (2)

***Arnoseris minima*, klubbfibbla**

Gammal inkomling på sandig åkermark. Senast sedd i Habo 2007. (1)

***Atriplex laciniata*, sandmålla**

Tillfällig, obeständig inkomling på sandiga havsstränder. Senast sedd i Göteborg 1989. (2)

***Atriplex pedunculata*, saltmålla**

Ursprunglig på glesbevuxna havsstrandängar. Senast sedd i Göteborg 2005. (1)

***Botrychium simplex*, dvärglåsbräken**

Troligen ursprunglig. Växte på kalkrik gräsmark. Senast sedd i Skövde 1902. (0)

***Bromus arvensis*, renlost**

Tidigare bofast, numera tillfällig i kulturmarker. Senast sedd i Ale 2004. (6)

***Bromus commutatus*, brinklost**

Tillfällig inkomling på restmarker. Senast sedd i Götene 2006. (2)

***Bromus racemosus*, ängslost**

Ursprunglig slätterärsart, tidigare bofast, nu troligen försvunnen. Senast sedd i Göteborg 1955. (0)

***Bromus secalinus*, råglöst**

Ursprunglig, gammal kulturföljeslagare. Senast sedd i Skara 2012. (13)

***Cardamine parviflora*, strandbräsma**

Ursprunglig vid Väneren i klippskrevor nära vattnet men även på hävdade marker och på muddermassor. **Mad 1** (64)

***Carex maritima*, bågstarr**

Ursprunglig, konkurrenssvag på sandiga stränder. Hårt trängd av igenväxning. Sedd i Gbg 2012. (2)

***Chenopodium murale (Chenopodium murale)*, gatmålla**

Gammal inkomling. Förekommer sällsynt i växthus och grönsaksodlingar. **Göt 1** (3)

***Chimaphila umbellata*, ryl**

Ursprunglig, ljuskrävande och växer sällsynt i torr till frisk, främst tallskog. **Ale 3, Ali 3, Bor 1, Gul 1, Göt 2, Kar 1, Mad 2, Tra 1, Tro 1, Vän 1** (76)

***Dianthus armeria*, knippnejlika**

Troligen inkommen och etablerad i kulturmarker. Slättergynnad. **Gbg 1** (14)

***Draba nemorosa*, sanddraba**

Tillfällig på öppen sandmark. Senast sedd i Svenljunga 1985. (1)

***Dracocephalum ruyschiana*, drakblomma**

VÄSTGÖTAANSVAR Typisk stäppängsart med många lokaler i naturreservat, främst på Falbygden, några i Åtradalen och en på Kinnekulle. **Fal 1** (91)

***Dracocephalum thymiflorum*, rysk drakblomma**

Tillfällig som vallfröförening. Senast sedd i Göteborg 1963. (0)

***Elatine hexandra*, skaftslamkrypa**

Ursprunglig. Växer ofta på grunda sandbottnar i näringsfattiga vatten. **Bol 1, Tro 1** (30)

***Eryngium maritimum*. martorn**

Ursprunglig på sandiga stränder. **Gbg 1** (2)

***Euphrasia rostkoviana* ssp. *rostkoviana* (*E. officinalis* ssp. *pratensis*), stor ögontröst**

VÄSTGÖTAANSVAR Ursprunglig i naturlig gräsmark i kalkfuktängar och i rikkärr. Kräver kontinuerlig hävd. Främst Falbygden. **Fal 14, Skö 1, Tid 2** (15)

***Falcaria vulgaris*, skärblad**

Gräsfröinkomling växande i vallkanter. Senast sedd i Skövde, Lerdala 2000. (1)

***Fraxinus excelsior*, ask**

Ursprunglig och ännu vanlig på mullrik mark men minskande pga askskottsjuka. Funnen i 759 rutor (91%) under inventeringen för Västgötafloran. **Ali 3, Ess 1, Fal 1, Göt 2**

***Gentianella baltica* (*G. campestris* ssp. *baltica*), kustgentiana**

Mycket sällsynt i naturliga gräsmarker i Göteborgsområdet. **Gbg 1** (3)

***Gentianella campestris* (*G. campestris* ssp. *campestris*), fältgentiana**

Ursprunglig i torra till friska betesmarker och slåtterängar. Hävdberoende och gödselskyende. tidig fältgentiana var. *suecica* (blommande före 1 juli) är slåtterängsvarianten som finns främst i södra Västergötland. **Fal 1, Mar 2, Sve 2, Tra 1, Ulr 1** (24)

sen fältgentiana var. *campestris* (blommande efter 15 juli) är betesmarksvarianten som finns sällsynt i norra halvan av landskapet. **Ali 1, Fal 3, Göt 1, Mar 1, Kar 2, Vår 2** (71)

***Geranium lanuginosum*, brandnäva**

Ursprunglig på skogsbrandfält. Senast sedd i Trollhättan 1995. (2)

***Geranium palustre*, kärnäva**

Ursprunglig i fuktiga slåtterkärr. Senast sedd i Mölndal 1951. (0)

***Gypsophila muralis*, grusnejlika**

Tillfällig och konkurrenssvag, ofta på störd mark. Senast sedd i Göteborg 2005. (15)

***Hordeum secalinum*, ängskorn**

Tillfällig på strandängar och vägkanter. Senast sedd i Göteborg 1950. (0)

***Hypericum humifusum*, dvärgjohannesört**

Invandrad, växer i gammal åker eller vall med gles gräsväxt. Nu endast på Torsö. **Mad 2** (4)

***Hypericum pulchrum*, hedjohannesört**

Ursprunglig på magra ljunghedar. Senast sedd i Göteborg 1928. (0)

***Isolepis setacea*, borstsäv**

Ursprunglig på dyiga, sandiga stränder av sjöar och åar. Konkurrenssvag, störnings- och betesgynnad på Lygnerns östra strand sedan 2005 med 1000-tals ex. **Mar 1** (2)

***Juncus capitatus*, huvudtåg**

Möjligen ursprunglig och bofast på sandiga Vänerstränder. Senast sedd i Mariestad 1897. (0)

Kickxia elatine, spjutsporre

Tillfällig på åkrar och ruderatmark. Senast sedd i Vänersborg 1958. (0)

Lappula squarrosa, piggfro

Tillfällig på grusmark och klipphyllor. Senast sedd i Borås 1997. (1)

Marrubium vulgare, kransborre

Tillfällig på öppen gräsmark och i trädgårdar. Senast sedd i Göteborg 2004. (1)

Medicago minima, sandlusern

Tillfällig på sandmark, torrängar. Senast sedd i Svenljunga 1982. (2)

Mentha gracilis, ädelmynta

Tidigare odlad. Nu sällsynt ogräs i odlingar, på vägkanter och på tippar. Senast sedd i Göteborg 2013. (7)

***Nepeta cataria*, kattmynta**

Sällsynt. Medeltida inkomling, odlad som läkeväxt. Visar sig ibland efter markarbeten och andra störningar, då ofta kortlivad. **Vår 1** (14)

Neslia paniculata, korndådra

Gammal kulturföljeslagare som sällsynt växer som ogräs i åkrar och åkerkanter. Litet förekomstområde i Valle härad och på Nordbillingen. Senast sedd i Skara 2011. (14)

Ornithopus perpusillus, dvärgserradella

Tillfällig på ruderatmark och vägkanter. Senast sedd i Skövde 2008. (2)

Orobanche elatior, klintsnyltrot

Tillfällig, troligen insädd på Kinnekulle på 4 lokaler. Parasiterar på *Centaurea scabiosa*. Senast sedd i Götene, Österplana 1990. (4)

***Orobanche reticulata*, tistelsnyltrot**

VÄSTGÖTAANSVAR Ursprunglig i fuktiga till friska, naturliga gräsmarker och skogsbryn. Parasiterar på olika *Cirsium*-arter och främst på brudborste. En mycket sällsynt art som förekommer närmast i Skåne och Småland. **Fal 3, Mar 1** (20)

Parapollis strigosa, ormax

Tillfällig på fuktig sandjord, strandängar. Senast sedd i Göteborg 1863. (0)

Petrorhagia saxifraga, klippnejlika

Sällsynt på torr grusmark och klippor. Senast sedd i Borås 1984. (1)

Phleum arenarium, sandtımotej

Sällsynt på kustnära sandjord. Ev. bofast. Senast sedd i Göteborg 1862. (0)

Polystichum aculeatum, uddbräken

Sällsynt på fuktig, skuggig, kalk- och mullrik mark. Två sentida lokaler på Kinnekulle. (2)

Potamogeton rutilus, styvnate

Mycket sällsynt, men troligen förbisedd. Senast sedd i Falköping 1999. (3)

***Potamogeton trichoides*, knölnate**

SVERIGEANSVAR Ursprunglig. Växer i stillastående till svagt strömmande näringsrikt vatten. Under 1950-70-talen var kunskapen om arten nästan obefintlig. Arten är i Sverige mycket sällsynt. Göteborgsförekomsterna torde nu vara landets enda säkra. **Gbg 1** (17)

***Pseudorchis albida*, vityxne**

VÄSTGÖTAANSVAR Ursprunglig i hedartade betesmarker, slåtterängar och ängsrester. Kräver ljus, slåtter och måttligt bete. Hotas av igenväxning och intensivt bete. **Bor 1** (12)

***Pulmonaria angustifolia*, smalbladig lungört**

VÄSTGÖTAANSVAR Ursprunglig stäppängsart som växer i torra, naturliga gräsmarker på Falbygden och i Ätradalen. **Fal 1** (170)

***Pulsatilla vernalis*, mosippa**

Inhemsk i torra sandiga marker i tallmoar och magra betesmarker. Ljuskrävande och gynnad av bränning och bete. **Her 1, Tra 2, Vår 1** (143)

***Rosa elliptica* ssp. *inodora* (*R. inodora*), västkustros**

Ursprunglig i betesmarker och gles hållmarkstallskog. Hotas av beskuggning och igenväxning. Växer på nordsidan av sjön Lygnern. **Mar 9** (14)

***Rumex conglomeratus*, dikesskräppa**

Tillfällig på ruderatmark. Sågs senast i Göteborg 2004. (2)

***Salvia pratensis*, ängssalvia**

Tillfällig inkomling i gräsmarker. Senast sedd i Falköping 1983. (1)

***Salvia verticillata*, kranssalvia**

Sällsynt inkomling på öppen ruderatmark, vägkanter och i gamla vallar. Hotas av igenväxning. Senast sedd i Skövde 2014. (5)

***Scandix pecten-veneris*, nålkörvel**

Sällsynt på näringsrika åkrar och ruderatmarker. Senast sedd i Vänersborg 1958. (0)

***Sherardia arvensis*, åkermadd**

Gammal kulturföljeslagare och åkerogräs i Göteborgstrakten och på Kinnekulle. Missgynnas av det moderna jordbruket. Senast sedd i Göteborg 2003. (4)

***Stachys officinalis* (*Betonica officinalis*), humlesuga**

Tillfällig, ofta kvarstående. Senast sedd i Göteborg 1995. (3)

***Taraxacum egregium*, smalfjällig strandmaskros**

sekt. *Palustria*. Havs- och kalkfuktängar. Senast sedd i Falköping 1968. (0)

***Taraxacum euryphyllum*, bredskaftad fläckmaskros**

sekt. *Naevosa*. Växer i fuktig till frisk naturlig gräsmark i fina naturbetesmarker. Senast sedd i Borås 2013. **Bor 2** (15)

***Taraxacum pycnolobum*, puckelmaskros**

sekt. *Ruderalia*. Funnen i Göteborg och Tranemo. (0)

Taraxacum ruberulum, skevmaskros

sekt. *Erythrosperma*. Växer på torra, naturliga gräsmarker och havsstrandhedar. Senast sedd i Göteborg, Järkholmen (*locus classicus*). (0)

Taraxacum rubisquameum, saltmaskros

Sekt. *Ruderalia*. Funnen i Göteborg. (0)

Verbascum densiflorum, ölandskungsljus

Tillfällig på ruderatmark. Senast sedd i Mölndal 1995. (6)

Vicia pisiformis, ärtvicker

Ursprunglig i gles lövskog i sydvända branter. Hotas av igenväxning. **Skö 2** (6)

Vulpia bromoides, ekorsvingel

Sällsynt på öppen sandmark, torrbackar. Senast sedd i Svenljunga 1981. (1)

Zostera angustifolia, smal bandtång

Växer på mjuka havsbottnar. Senast sedd i Göteborg 2002. (4)

SÅRBAR - VU

art som bedöms löpa hög risk att dö ut i vilt tillstånd, vilket allt tyder på då arten minskar snabbt, har ett mindre utbredningsområde, ett mindre reproducerande antal och ganska stor försvinnanderisk

Aira caryophyllea, vittåtel

Tillfällig på torr, öppen kulturmark. Förbisedd. Senast sedd i Alingsås 1993. (1)

Alyssum alyssoides, grådådra

Växer på torra ställen i betes- och ruderatmarker, kalkgynnad. Mest på Falbygden och Kinnekulle. Senast sedd i Götene 2013. **Fal 2, Göt 1** (39)

Anagallis minima (*Lysimachia minima*), knutört

Växer på grusiga, leriga stränder. Tidigare sedd i Göteborg 1996. **Gbg 6, Sve 1** (19)

Anthriscus caucalis, taggkörvel

Tillfällig på kustnära grusmarker. Sentida inkomlig. Senast sedd i Göteborg 2003. (3)

Arenaria gothica, kalknarv

VÄSTGÖTAANSVAR Finns närmast på Gotland. Ganska vanlig på Kinnekulles östsidas alvarmarker, Österplana hed och vall. **Göt 3** (22)

Arnica montana, slättergubbe

Ganska vanlig, men minskande i naturliga gräsmarker, ogödslade betes- och slättermarker. Sveriges troligen största lokal är Remmene skjutfält med ca 200 000 ex! **Ali 2, Ess 1, Her 1, Här 1, Göt 3, Kar 3, Ler 1, Mar 4, Ska 1, Ulr 1, Var 1, Vår 3, Vän 1** (2320)

Asplenium adiantum-nigrum, glansbräken

Ursprunglig i klippskrevor nära havet. Ansågs utgången 1986, återfanns 1991. **Gbg 1** (1)

Asplenium adulterinum, brunbräken

VÄSTGÖTAANSVAR. Ursprunglig på en lokal i Töreboda med ultrabasisiska serpentinerarter. Tidigare var Smålands Taberg enda kända växtplatsen i Sverige. **Tör 1** (1)

***Baldellia repens*, revsvalting**

VÄSTGÖTAANSVAR. Bestånden i sjön Anten är en viktig del av artens svenska utbredning. Vill ha öppna, konkurrenssvaga stränder. Håller på att konkurreras ut av vassar och förbuskning. **Ali 1** (22)

***Bidens radiata*, grönskära**

Troligen ursprunglig vid Vätern på blöt strandmark. Uppträder i stor mängd även utefter Hornborgasjöns stränder, ettårig och konkurrenssvag med långlivad fröeserv. **Göt 1, Lid 2, Skö 1** (78)

***Botrychium matricariifolium*, rutlåsbräken**

Ursprunglig, växer på klipphyllor eller i sandiga gräsmarker. **Fal 1, Mad 1, Skö 2, Sve 1, Var 1** (24)

***Camelina microcarpa*, sanddådra**

Sällsynt ogräs på sandiga åkrar och ruderatmarker, mest på Falbygden och Kinnekulle. Senast sedd i Skara 2014. (49)

***Campanula rapunculus*, rapunkelklocka**

Tillfällig. Tidigare odlad som rotfrukt. Kvarstående eller som trädgårdsflyktig. Senast sedd i Skara 2012 (1)

***Carex hartmanii*, hartmanstarr**

Ursprunglig, kalkgynnad i fuktiga slätterängar och betesmarker. **Fal 1, Kar 1** (17)

***Carex pulicaris*, loppstarr**

Ursprunglig i måttligt hävdade gräsmarker, rikkärr och fuktängar. Kalk- och hävdgynnad. Vanlig på Falbygden och söder därom. **Bor 1, Kar 1, Tid 1, Vår 1** (271)

***Carex punctata*, prickstarr**

Ursprunglig, växer i lösa tuvor i klippig terräng nära havet. Sällsynt. Senast sedd i Göteborg 2012. (7)

***Catabrosa aquatica*, källgräs**

Ursprunglig i våta betesmarker och på stränder. **Skö 1** (40)

***Centaurium erythraea*, flockarun**

Troligen ursprunglig på torr naturlig gräsmark på grönstengrund. Missgynnas av ohävd och hårt bete. **Lid 2** (2)

***Cephalanthera rubra*, röd skogslilja**

Ursprunglig i öppen tallskog på lerig morän. **Kar 2** (2)

***Chenopodium bonus-henricus* (*Blitum bonus-henricus*), lungrot**

Gammal inkomling. Växer nära gårdar och i naturbetesmarker. Främst på Falbygden och Kinnekulle där den är mindre vanlig, men minskande. **Fal 1, Göt 1, Ulr 1** (136)

***Coronopus squamatus* (*Lepidium coronopus*), kråkkrossing**

Inkomling i gräsmattor och annan störd öppen mark. **Gbg 1, Möl 1** (17)

***Cuscuta epithimum*, ljungsnärja**

Inhemsk parasit på örter och gräs i torra gräsmarker. Senast sedd i Skövde 2014. (2)

***Dactylorhiza majalis* ssp. *integrata*, englandsnycklar**

Mycket sällsynt på fuktig, kalkrik mark. Storvuxen, nära meterhög. Tidigare *D. praetermissa* (ett par år), utredd först 2015 trots länge välkänd på växtplatsen. **Lid 2** (2)

***Deschampsia setacea*, sjötätel**

Ursprunglig på sandiga stränder. **Ali 1** (3)

***Diphasiastrum tristachyum* (*Lycopodium tristachyum*), cypresslumner**

Ursprunglig i glesa, torra tallskogar, på ljunghedar och skjutfält. Förekommer numera i fyra områden: Göteborg (Vättlefjäll), Lerum (Alefjäll), Herrljunga (Remmene skjutfält) och Tidaholm-Habo (Svedmon och Hökensås). **Gbg 1, Her 2, Ler 1** (69)

***Diphasiastrum x zeileri* (*Lycopodium zeileri*), mellanlumner**

Ursprunglig hybrid eller mellanform i lavtallskogar Göteborg, Vårgårda, Tibro, Töreboda, Karlsborg samt främst i Habo på Svedmon (Hökensåsområdet). (49)

***Drymocallis rupestris*, trollsmultron**

Ursprunglig, kalkgynnad i torra gräsmarker. Västligt orienterad, lokalerna spridda över hela landskapet. Minskande! **Göt 1, Mar 1, Skö 1, Vår 2** (250)

***Elatine orthosperma*, nordslamkrypa**

Nordlig, men förekommer sällsynt i västra delen av landskapet. Senast sedd i Vänersborg 1938. (0)

***Euphorbia exigua*, småtörel**

Tillfällig, på öppen kalkrik mark, åkrar och ruderatmark. Senast sedd i Vänersborg 1958. (0)

***Euphrasia micrantha*, ljunögökontröst**

Mindre vanlig till sällsynt i ljungrika betesmarker och vägkanter. Gynnad av bete och bränning. **Gbg 2** (64)

***Festuca altissima* (*Drymochloa sylvatica*), skogssvingel**

Sällsynt i fuktig ängsskog, branter och blockig mark, främst i västra Västergötland och platåbergens branter. **Gbg 2** (45)

***Gentiana pneumonanthe*, klockgentiana**

Mindre vanlig till sällsynt i de västra delarna av landskapet, växer i blåtätel-dominerade fuktthedar och kärrkanter. Ursprunglig och ljuskrävande. Minskande pga igenväxning och upphört bete och slätter. **Ess 2, Gbg 1, Göt 1, Her 1, Lid 4, Mar 1, Par 2, Tid 4, Tra 1, Ulr 1, Vår 1** (165?)

***Glyceria declinata*, blågrönt mannagräs**

Ursprunglig, på fuktig mark vid sjöar och åar. Gynnad av tramp och kalk. **Ess 1, Fal 1, Skö 1** (166)

***Herminium monorchis*, honungsblomster**

Ursprunglig i kalkfuktängar. Äldre uppgifter från 40 lokaler. **Fal 1, Skö 1** (22)

***Holosteum umbellatum*, fågelarv**

Tillfällig på torr, sandig mark. **Par 1, Sve 1** (2)

***Hypochoeris glabra* (*Hypochaeris glabra*), åkerfibbla**

Gammalt åkerogräs. Senast sedd i Vara 2013. (3)

***Hypochoeris maculata*, slätterfibbla**

Ursprunglig, i naturliga gräsmarker. Ljuskrävande och slättergynnad. **Fal 2, Göt 2, Her 2, Kar 3, Mar 2, Vår 2** (862)

***Inula ensifolia*, svärdkrisla**

Spontan inkommen eller möjligen ursprunglig på öppet alvar. Upptäckt och senast sedd på Kinnekulle, Österplana 1920. Eftersökt under många år. (0)

***Isolepis fluitans*, flytsäv**

Växer i näringsfattiga vatten och på moränstränder. **Bor 1, Sve 25** (53)

***Lathyrus tuberosus*, knölvial**

Växer i hagmark och i vägkanter, nu mest på Falbygden. **Göt 1** (23)

***Leersia oryzoides*, vildris**

Sällsynt på våt dy eller sand vid å-, bäck- och sjöstränder. Troligen spontant inkommen. Växer i strandkanten av Östen (6), Tidan (1) och troligen Göta älv. Förbisedd. **Skö 1** (7)

***Leonurus cardiaca*, hjärtstilla**

Gammal inkomling, odlad som läkeväxt. Växer vanligen kring gårdar, främst i Skaraborg. **Fal 1, Göt 2** (47)

***Limonium vulgare*, marrisp**

Alltmer sällsynt, växer på dyiga, salthaltiga havsstränder i Göteborgs skärgård. **Gbg 13** (21)

***Luzula sylvatica*, storfryle**

Tillfällig inkomling, oftast med gräsfrö. Senast sedd i Göteborg 2014. (2)

***Malva pusilla*, vit kattost**

Gammal kulturföljeslagare växer vanligen på kulturmark, gärna med djurhållning. **Gbg 4, Gul 1, Göt 2, Mad 1** (19)

***Microstylis monophyllus* (*Malaxis monophyllos*), knottblomster**

Ursprunglig i rikkärr. Hotas av igenväxning. Endast en lokal är fortfarande aktuell på Kinnekulle. **Göt 1** (1)

***Mulgedium quercinum* (*Lactuca quercina*), karlsösallat**

En sentida lokal för en trädgårdsflyktning. Senast sedd i Vitsippsdalen i Göteborg 1994. (1)

***Nasturtium officinale*, källfräne**

Sällsynt i näringsrika källflöden och diken. Tidigare sedd i Vänersborg 1938. **Gbg 1** (3)

***Ononis spinosa* ssp. *hircina*, stallört**

Troligen ursprunglig på havssträndängar, i betesmarker och på åkerrenar. Minskande. **Gbg 6** (144)

***Petrorhagia prolifera*, hylsnejlika**

Tillfällig. Prydnadsväxt från södra och centrala Europa. Senast sedd i Trollhättan 2013. (1)

***Pilularia globulifera*, klotgräs**

Växer på sandiga, långgrundna sötvattensstränder. Senast sedd i Härryda och Svenljunga 2003. **Ali 1** (13)

***Polygala comosa*, toppjungfrulin**

Mycket sällsynt, växer i torra, naturliga gräsmarker med måttligt bete. Kalkgynnad och minskande pga upphört bete. Senast sedd i Falköping 2001. (6)

***Potamogeton acutifolius*, spetsnate**

Ursprunglig. Mycket sällsynt i näringsrikt, kalkpåverkat vatten. En oroväckande minskning i individualitet har de senaste åren visat sig för denna art. (11)

***Potamogeton compressus*, bandnate**

Ursprunglig i klara, ganska näringsfattiga men gärna kalkpåverkade sjöar. Möjligen försvunnen på grund av bete av kanadagäss. Senast sedd i Skövde, Lången 2005. (5)

***Potentilla anglica*, revig blodrot**

VÄSTGÖTAANSVAR. Kanske ursprunglig. Mycket sällsynt på mager något störd mark. Växer i betesmark och vägrenar i sydligaste och sydvästligaste Sverige. **Här 2** (2)

***Pulsatilla vulgaris* ssp. *vulgaris*, (vanlig) backsippa**

Mindre vanlig i naturliga gräsmarker, betesmarker och backar. Ljuskrävande och betesgynnad. Starkt minskande pga igenväxning och upphört bete. **Ali 1, Bor 2, Gbg 3, Här 3, Mad 1, Skö 1, Ulr 3** (988?)

***Radiola linoides*, dvärglin**

Växer på sandig öppen mark såsom stränder. Förbisedd. **Her 2, Sve 1** (135)

***Ranunculus arvensis*, åkerranunkel**

Tillfällig från sydöstra Sverige. Sällsynt på kalkrik åker- och ruderatmark. Senast sedd i Habo 1991. (1)

***Raphanus raphanistrum*, åkerrättika**

Mindre vanlig, mest i skogsbygderna. Gammal kulturföljeslagare i åkrar och trädgårdar. Missgynnas av det moderna jordbruket.

ssp. *maritimus* Senast sedd på Vrångö, Göteborg 2013. (238)

***Rubus dissimulans*, bohusbjörnbär**

Ursprunglig i snår, bryn och åkerrenar. Krypbjörnbär. Senast sedd i Göteborg 2012. (1)

***Rubus lamprocaulos*, naggbjörnbär**

Sällsynt krypbjörnbär i snår i Göteborgstrakten. **Gbg 3** (3)

***Rubus rosanthus*, rosenbjörnbär**

Ursprunglig i snår. Ett krypbjörnbär som förekommer på Donsö, Köpstadö och Galterö. (6)

***Salix daphnoides* ssp. *daphnoides*, äkta daggvide**

Tillfällig, förvildad, sällsynt på fuktig, sandig mark. Senast sedd i Göteborg 1952. (0)

***Salix hastata* ssp. *vegeta*, källblekvide**

Växer i kalkfuktängar och rika våtmarker. **Fal 6, Tid 2** (78)

***Saxifraga osloënsis*, hällebräcka**

Ursprunglig, växer på basiska klippor. Senast sedd i Vänersborg 1944. (0)

***Senecio aquaticus* (*Jacobaea aquatica*), vattenstånds**

Troligen ursprunglig. Sällsynt vid åar, bäckar och i fuktiga betesmarker. Betas ej pga giftighet. Västlig. Växer längs Göta älv och i Mark och Borås. **Gbg 2, Bor 3, Mar 10** (66?)

***Stachys arvensis*, åkersyska**

Gammal kulturmarksväxt, åkerogräs. Senast sedd i Skövde 2012. (15)

***Taraxacum laceratum*, parvelmaskros**

sekt. *Borea*. Denna nordmaskros är funnen i 10 socknar. (0)

***Taraxacum maculigerum*, fläckmaskros**

sekt. *Naevosa*. Växer i naturbetesmarker. (11)

***Taraxacum praestans*, kvällsmaskros**

sekt. *Naevosa*. Växer i fuktiga naturbetesmarker. Senast sedd i Tidaholm 2011. (6)

***Thymus pulegioides*, stortimjan**

Växer i störda kulturmarker och är spridd i landskapet. **Bor 2** (13)

Tragopogon dubius, stor haverrot

Tillfällig inkomling. Växer i torr öppen mark. Senast sedd i Göteborg 1926. (0)

Valerianella dentata, sommarklynne

Tillfällig inkomling i åkrar. Senast sedd i Götene 1993. (1)

***Verbascum lychnitis*, grenigt kungsljus**

Inkommen från centrala Europa genom fröhandel. Förvildad och kvarstående. **Fal 1, Gbg 4, Vän 3** (29)

***Vicia dumetorum*, buskvicker**

Sällsynt, troligen spridd från odling. **Göt 1** (2)

***Vicia villosa* ssp. *villosa*, (vanlig) luddvicker**

Oftast tillfällig, gammal inkomling med vallfröblandningar. Förr traktvis vanligt ogräs i råg, nu mest på trädor, jordupplag och andra kulturmarker. **Gbg 1** (58)

Zostera noltii, dvärgbandtång

Ursprunglig på grunt vatten med mjuka bottnar i skyddade vikar vid havsstränder. Hittas även lossliten i tångvallar. Troligen förbisedd liksom den smala bandtången. (5)

NÄRA HOTAD - NT

art som nu eller i en snar framtid är nära att uppfylla de hot som föregående grupper är utsatta för (tidigare MISSGYNNAD)

***Adoxa moschatellina*, desmeknopp**

Växer i mullrika halvskuggiga lövskogar och igenväxande betesmarker. Minskande. **Ali 1, Fal 1, Gbg 5, Göt 4, Mar 4, Par 3, Tör 2** (340)

***Allium carinatum*, rosenlök**

Trolig inkomling med gräsfrö eller kvarstående efter odling som prydnadsväxt. **Gbg 1** (5)

***Anemone sylvestris*, tovsippa**

Tillfällig. Kvarstående från odling eller utkast. Även subspontana (?) förekomster i naturlig miljö. **Fal 1** (4)

***Anthemis arvensis*, åkerkulla**

Ganska vanlig på öppen åkermark och ruderatmark. **Bor 1, Göt 2** (755)

Apera spica-venti, kösa (åkerkösa)

Gammal kulturföljeslagare och besvärligt ogräs i grödor. Även på ruderatmark. Senast sedd i Vara 2010. (93)

***Asperugo procumbens*, paddfot**

Mycket sällsynt kulturföljeslagare. Växer vid gårdar och på ruderatmark. Föregående obs 1984-95 i Falköping, Lidköping, Götene och Karlsborg. **Fal 1** (9)

Blysmus compressus, plattsäv

Växer i betade kalkfuktängar. Minskande pga igenväxning, gödsling och utdikning. Senast sedd i Falköping 2014. (60)

Blysmus rufus, rödsäv

Växer på fuktiga havsstrandängar. Minskande pga igenväxning och upphört bete. Senast sedd i Göteborg, Vargö 1995. (10)

***Botrychium lunaria*, månlåsbräken**

Mindre vanlig och minskande. Växer i naturliga gräsmarker, konkurrenssvag. **Fal 3, Grä 1, Göt 16, Ler 1, Mad 1, Mar 1, Ska 1, Skö 2** (274).

Brassica rapa ssp. *campestris*, åkerkål

Gammalt åkerogräs, även växande på andra kulturmarker. Senast sedd i Borås 2013. (319)

***Bromopsis benekenii*, strävlosta**

Sällsynt, växer i mullrik lövskog. **Kar 1** (18)

Buglossoides arvensis var. *arvensis*, vit sminkrot

Gammal kulturföljeslagare som åkerogräs och vid gårdar. Minskande. Senast sedd i Götene 2011. (184)

Campanula cervicaria, skogsklocka

Ursprunglig i öppna, måttligt störda marker. Växer i blockig blandskog och vägskärningar. Ljuskrävande. Flest lokaler finns i nordvästra delen av landskapet. (86)

Carduus acanthoides, piggtistel

Sällsynt, sentida inkomling i betesmarker och på vägkanter. Främst i Valle härad (7), ökande. Senast sedd i något 1000-tal i Skara, Skarke 2009. (8)

Carex hostiana, ängsstarr

Ganska vanlig i kalkområdena. Växer endast i naturliga gräsmarker med lång hävdkontinuitet, betes-, slätter- och havsstrandängar. Senast sedd i Skara 2013. (350)

Carex paleacea, strandstarr

Mycket sällsynt i Göteborgs skärgård. Växer på skyddade havsstränder. Missgynnad av bete och exploatering. Senast sedd Göteborg 2012. (4)

Carex vacillans, saltstarr

Mycket sällsynt i Göteborgs skärgård. Växer på skyddade, leriga havsstränder. Missgynnas av igenväxning och exploatering. Senast sedd i Göteborg 2010. (6)

***Cirsium acaule*, jordtistel**

Ursprunglig på torra naturliga gräsmarker. Betes- och kalkgynnad. **Fal 22, Göt 3, Skö 1, Tid 1** (431)

Consolida regalis, riddarsporre

Gammalt åkerogräs i höstsådda åkrar. Hotas av gödsling och ogräsbekämpning. Senast sedd i Götene 2008. (39)

***Corydalis cava*, hålnunneört**

Växer på ödetomt i Tranemo och i Vitsippsdalen, Göteborg. Västgötska förekomster är förvildade från odling. **Gbg 1** (2)

***Crepis praemorsa*, klasefibbla**

Växer i naturliga betes- och slättermarker, främst Falbygden. **Fal 1, Skö 1** (414)

Epipogium aphyllum, skogsfrå

Mycket sällsynt. Växer i mullrik mark i örtrik skog. Senast sedd i bl.a. Partille 2005. (6)

Fumaria vaillantii, blek jordrök

Tillfällig, växer på öppen, kalkhaltig jord, ruderatmark. Senast sedd i Göteborg 1954. (0)

***Galeopsis ladanum*, mjukdån**

Ganska vanlig gammal kulturmarksväxt, som förekommer som åkerogräs och på ruderatmarker. **Göt 1** (393)

***Galium suecicum* var. *vestrogoticum*, västgötamåra**

SVERIGEANSVAR Vanlig backmåra var. *suecicum* finns i sydöstra Sverige medan varieteten västgötamåra finns endast i Västergötland. Vanlig till mindre vanlig i nordvästra delen av landskapet i naturliga betesmarker, de flesta i Götene kommun. **Göt 8, Skö 1** (159)

Genista tinctoria, färgginst

Inhemsk i Lyrestadstrakten ("lurstablomma"), vanligen spridd i vägkanter, i grustag och på restmarker, dessutom i några få naturliga gräsmarker. Senast inventerad 1991. (191)

Geranium bohemicum, svedjenäva

Mycket sällsynt på bränd skogsmark eller solexponerade hyggen. Ljuskrävande. Senast sedd i Skövde 2002. (25)

Glaucium flavum, strandvallmo

Tillfällig på sandiga havsstränder. Senast sedd i Göteborg 1879 (möjlig spontan förekomst) och 1943 samt Vänersborg, Vargön (på manganmalm) 1958. (0)

***Goodyera repens*, knärot**

Ganska vanlig i frisk barrskog med lång kontinuitet. Minskande pga avverkningar. **Ler 1, Mad 1, Mar 4, Vår 1** (380)

Gymnadenia odoratissima, luktsporre

VÄSTGÖTAANSVAR Ursprunglig i rikkärr och kalkfuktängar. 3 äldre lokaler finns i Falköping och Götene. Har försvunnit från ett par lokaler pga igenväxning. (4)

***Gymnocarpium robertianum*, kalkbräken**

Ursprunglig i främst gamla kalkbrott. Alla lokaler på Kinnekulle. **Göt 1** (10)

***Helianthemum nummularium* ssp. *nummularium*, ljus solvända**

Ursprunglig på torr, naturlig gräsmark. Missgynnas av hårt bete och igenväxning. **Fal 1, Göt 1** (104)

Hyoscyamus niger, bolmört

Medeltida kulturmarksväxt vid gårdar, fågator och vägkanter. Senast sedd i Skövde 2011. (56)

***Hypericum montanum*, bergjohannesört**

Ganska sällsynt sydbergsart på gräsmark i bergbranter och klippor. Kalkgynnad. Minskande pga igenväxning och försurning. **Mar 1** (78)

Hypericum tetrapterum, kärrjohannesört

Tillfällig, ganska sällsynt i kalkhaltig mark i kärrängar, stränder och diken. Senast sedd i Göteborg 2004. (2)

***Juncus squarrosus*, borsttåg**

Ursprunglig i fuktiga magra gräsmarker, fukthedar, hyggen och ofta längs skogsvägar. Kalkskyende och ljuskrävande. **Gbg 1, Mar 2, Möl 1** (394)

Lavatera thuringiaca (Malva thuringiaca), gråmalva
Gammal läkeväxt, tillfällig på näringsrik mark. **Gbg 1 (3)**

Leontodon hispidus, sommarfibbla

Ganska vanlig i naturliga gräsmarker, slätterängar och åkerrenar. Minskande pga igenväxning. **Kar 1, Mar 2 (370)**

Limosella aquatica, ävjebrodd

Mindre vanlig på dyig botten på stränder vid hav, sjö och å. Konkurrenssvag. **Gul 1, Lid 2 (37)**

Lithospermum officinale, stenfrö

Sällsynt, kalkkrävande i snår, bryn och rasbranter. Senast sedd i Göteborg och Falköping 2013. (22)

Lotus tenuis, smal käringtand

Ursprunglig på sandiga och steniga havsstränder. **Gbg 2 (4)**

Lunaria rediviva, månviol

Möjligen ursprunglig på Kinnekulle, ibland kulturspridd. Senast sedd i Götene. (12)

Luzula multiflora ssp. divulgata, backfryle

Sällsynt. Växer i torrbackar och gräsmarker, mest i Sörmland, Uppland och på Gotland. **Gbg 1 (1)**

Lycopodiella inundata, strandlummer

Växer på långgrunda sjöstränder, grustag och kärrkanter. **Gbg 4, Göt 2 (82)**

Lythrum portula, rödlånke

Ganska vanlig till sällsynt och minskande. Konkurrenssvag och hävdgynnad. Växer på stränder och annan fuktig mark. **Ess 1, Gbg 1 (120)**

Melampyrum cristatum, korskovall

Växer i naturliga gräsmarker, åkerrenar och vägkanter. (19)

Misopates orontium, kalvnos

Sällsynt och tillfällig. Gammal inkomling på öppen sandig mark såsom banvallar, bangårdar och vägkanter. Förr åkergräs. Senast sedd i Göteborg 2013. (11)

Odonites vernus, åkerrödtoppa

Gammal kulturföljeslagare, som ogräs på åkrar och öppna ruderatmarker. **Gbg 1 (78)**

Pedicularis sylvatica, granspira

Mindre vanlig på fuktig, mager gräsmark och sjöstränder. 269 lokaler redovisade i florainventeringen 1984-2000. Minskande. **Ess 1, Göt 2, Lid 1, Mar 3, Sve 1, Vår 1 (293)**

Persicaria foliosa, ävjepilört

Sällsynt på ler- eller dyrstränder. Senast sedd i Mariestad 1996-1997. (1)

Pimpinella major, stor bockrot

Tillfällig på näringsrik mark i skogsgläntor och ruderatmark. Sedd i Mölndal 1947 och Skövde 2011. (1)

Platanthera bifolia ssp. bifolia, ängsnattviol

Ursprunglig i naturliga gräsmarker, betesmarker, kärr och fuktängar. Kalkgynnad. Hotas av gödsling och ohävd. **Gbg 1, Ler 1 (777)**

***Poa remota*, storgröe**

Sällsynt, växer i mullrik mark, gärna blockig, i gles lövskog och i bäckkanter. **Bor 1, Mar 1** (10)

***Potamogeton friesii*, uddnate**

Mycket sällsynt i näringsrika sjöar och dammar. Senast sedd i Tidaholm 1996. (2)

***Primula farinosa*, majviva**

Ursprunglig. Växer i kalkfuktängar och rikkärr. Missgynnas av ohävd. **Fal 20, Skö 1, Tid 1** (142)

***Ranunculus polyanthemos* ssp. *polyanthemos*, (vanlig) backsmörblomma**

Ursprunglig i torra naturliga gräsmarker. Kalk- och betesgynnad, ljuskrävande. Mest på Falbygden. **Göt 1, Fal 11, Skö 2, Var 1** (378)

***Rosa tomentella* (*R. balsamica*), flikros**

Sällsynt i kustnära områden, beteshagar, snår och åkerrenar. Senast sedd i Göteborg 2002. (1)

***Rubus muensteri*, grönbladsbjörnbär**

VÄSTGÖTAANSVAR Sektionen äkta björnbär. Troligen spontant invandrad. Finns närmast i Småland. Den enda kända lokalen i västra Sverige, märkligt nog samma lokal som bergumsbjörnbär *Rubus loehrii*, som har sin enda svenska lokal här och syns vara spontant invandrad även den. Bildar ett buskage med flera skott. (1)

***Rubus pruinosus*, hallonbjörnbär**

Sektionen krypbjörnbär. Kustbunden i snår i skogsbryn och rasbranter. Senast sedd i Göteborg 1957. (0)

***Rubus scissus*, nålbjörnbär**

Sektionen äkta björnbär. Mycket sällsynt, kanske spontant invandrad. Växer upprätt i låga snår. Senast sedd i Mark 2014. (2)

***Sagittaria sagittifolia*, pilblad**

Ursprunglig i näringsrikt vatten, längs vattendrag och sjöstränder. **Ali 1, Gbg 9, Skö 1, Möl 5** (220)

***Saxifraga hirculus*, myrbräcka**

Ursprunglig i blöta kalkkärr. Endast två mycket välkända lokaler, Sjöängen och Gorsan, sedan 1863 resp. 1950. Senast sedd i Falköping och Tidaholm 2012. (2)

***Sedum anglicum*, engelsk fetknopp**

Växer på exponerade havsstrandklippor och grusiga stränder. Alla lokaler i Göteborgs-området. Senast sedd på Torsholmen 2005 och Styrösö 2013. (17)

***Serratula tinctoria*, ängsskära**

Mycket sällsynt. Växer i naturliga gräsmarker, gärna något betade. Slättergynnad. Minskande pga utebliven hävd. Senast sedd i Falköping 1993. (10)

***Setaria viridis*, kavelhirs**

Kulturmarksväxt. 42 lokaler hittades vid inventeringen 1984-2000, främst i sydvästra Västergötland och på Falbygden. Senast sedd i Götene 2012. (46)

***Taraxacum duplidentifrons*, svarttandad maskros**

Sektionen *Ruderalia*. Inga sentida lokaler finns noterade. (0)

***Taraxacum litorale*, liten kärrmaskros**

Sektionen *Celtica*. Växer i betade kalkfuktängar på Falbygden. Senast sedd i Falköping och Götene 2014. (8)

***Thalictrum simplex* ssp. *simplex*, (vanlig) backruta**

Växer i naturliga gräsmarker. Minskande. **Göt 2** (108)

***Thesium alpinum*, spindelört**

Mycket sällsynt. Växer i öppen, naturlig gräsmark. Förekommer i Småland på flera lokaler. Återupptäckt i Herrljunga, N. Säm 1984. (1)

***Thymus serpyllum*, backtimjan**

Ursprunglig i torra naturliga gräsmarker och oödslade betesmarker. **Bor 1, Fal 1, Göt 13** (1152)

***Tillaea aquatica* (*Crassula aquatica*), fyrling**

Växer sällsynt i hållkar och gropar på havsstränder. Ofta förbisedd. (12)

***Trifolium montanum*, backklöver**

Stäppängsart. Växer i torr, naturlig gräsmark och betesmark. Trivs med oregelbunden slätter och bete. Senast sedd i Götene 2014. (128)

***Trifolium spadiceum*, brunklöver**

Trolig gräsfröinkomling, i diken och skogsvägskanter. Sällsynt. Senast sedd i Tranemo 1999. (14)

***Urtica urens*, etternässla**

Gammal kulturföljeslagare i kulturmarker som trädgårdar. **Bor 2, Fal 3** (309)

***Viola persicifolia* (*V. stagnina*), strandviol**

Ursprunglig på leriga moränstränder. Hävdberoende och något kalkgynnad. Senast sedd i Vänersborg 2013. (103)

KUNSKAPSBRIST - DD***Antennaria dioica*, kattfot**

Ursprunglig och allt mer sällsynt i torra, oödslade betesmarker, hållmarker och gräsmarksrester. Ljuskrävande och konkurrenssvag. Minskande pga igenväxning. **Gbg 8, Göt 3, Grä 1, Fal 8, Mad 2, Skö 2, Tra 2, Ulr 1, Vår 1** (1216)

***Cypripedium calceolus*, guckusko**

Ursprunglig och sällsynt kring platåbergen i gles ädellövskog och slätterängsrester. Kalkgynnad men hotas av granplanteringar och uppgrävning. **Fal 1, Göt 4, Kar 1** (35)

***Orobancha lucorum*, berberissnyltrot**

Sällsynt. Oftast inkomling i parker och trädgårdar, här spontan förekomst. **Skö 1** (1)

REGISTER

alm	4	fläckmaskros	13	korndådra	7	piggstistel	15
ask	6	fyrling	19	korskovall	17	pilblad	18
backfryle	17	fågelarv	11	kransborre	7	pimpinellros	3
backklöver	19	fältgentiana	6	kranssalvia	8	plattsäv	14
backruta	19	färgginst	16	kritsuga	3	prickstarr	10
backsippa	13	gatmålla	5	krypfloka	5	puckelmaskros	8
backsmörblomma	18	glansbräken	9	kråkrassing	10	purrhavre	2
backtimjan	19	granspira	17	kustgentiana	6	rapunckellocka	10
bandnate	12	grenigt kungsljus	14	kvällsmaskros	13	renosta	5
berberissnyltrot	19	grusnejlika	6	källblekvide	13	revig blodrot	13
bergjohannesört	16	grådådra	9	källfräne	12	revsvalting	10
bergumsbjörnbär	4	gråmalva	17	källgräs	10	riddarsporre	15
blek jordrök	16	grönbladsbjörnbär	18	kärjohannesört	16	rosenbjörnbär	13
blågrönt mannagräs	11	grönskära	10	kärnocka	4	rosenlök	14
bohusbjörnbär	13	guckusko	19	kärnäva	6	rutlåsbräken	10
bohuslind	4	hallonbjörnbär	18	kösa	14	ryl	5
bolmört	16	hartmanstarr	10	lindådra	2	rysk drakblomma	5
borstsäv	6	hedjonnesört	6	linmåra	2	råglosta	5
borsttåg	16	hjärtstilla	12	linrepe	2	röd nattskatta	3
brandnäva	6	honungsblomster	11	linsnärja	2	röd skogslilja	10
bredeksaftad		humlesuga	8	liten kärmaskros	18	rödlånke	17
fläckmaskros	8	huvudtåg	6	ljungsnärja	10	rödsäv	15
brinklosta	5	hylsnejlika	12	ljungögontröst	11	saltmaskros	9
brunbräken	9	hålnunneört	15	ljus solvända	16	saltmålla	5
brunklöver	19	hällebräcka	13	loppstarr	10	saltstarr	15
buskvicker	14	jordtistel	15	loppört	3	sanddraba	5
bymålla	2	järnek	3	luddvicker	14	sanddådra	10
bågstarr	5	jättespärgel	3	luktsporre	16	sandlusern	7
bäckfräne	3	kalkbräken	16	lundalm	4	sandmålla	5
cypresslummer	11	kalknarv	9	lungrot	10	sandtimotej	7
desmeknopp	14	kalvnos	17	majviva	18	sankmaskros	4
dikesskräppa	8	kamomillkulla	4	marrisp	12	selleri	3
drakblomma	5	kantlök	4	martorn	6	sjötätel	11
dvärgag	3	karlsösallat	12	mellanlummer	11	skaftsamlarkrypa	6
dvärgbandtång	14	kattfot	19	mjukdån	16	skevmaskros	9
dvärgjohannesört	6	kattmynta	7	mosippa	8	skogsfru	15
dvärglin	13	kavelhirs	18	myrbräcka	18	skogsklocka	15
dvärglåsbräken	5	klasefibbla	15	månlåsbräken	15	skogssvingel	11
dvärgserradella	7	klätt	7	månviol	17	skärblad	6
dårrepe	3	klippnejlika	7	naggbjörnbär	13	slätterfibbla	11
ekorrsvingel	9	klockgentiana	11	naverlönn	3	slättergubbe	9
engelsk fetknopp	18	klotgräs	12	nordslamkrypa	11	smal bandtång	9
englandsnycklar	10	klubbfibbla	5	nålbjörnbär	18	smal käringtand	17
etternässla	19	klätt	3	nålkörvel	8	smalbladig lungört	8
fetmaskros	4	knippnejlika	5	oljedådra	2	smalfjällig	
fjädergräs	4	knottblomster	12	ormax	7	strandmaskros	8
flikros	18	knutört	9	ostronört	3	småtörel	11
flikstånds	4	knärot	16	paddfot	14	sommarfibbla	17
flockarun	10	knölnate	8	parvelmaskros	13	sommarklynne	14
flytsäv	12	knölvial	12	piggfrö	7	spetsnate	12

spindelört	19	strandvallmo	16	vildris	12	åkerskallra	4
spjutsporre	7	strandviol	19	vit kattost	12	åkersyska	13
stallört	12	strävlosta	15	vit sminkrot	15	ädelmynta	7
stenfrö	17	styvnote	7	vittåtel	9	äkta daggvide	13
stinkmålla	3	svarttandad maskros	18	vityxne	8	ängskorn	6
stor bockrot	17	svedjenäva	16	västgötamaskros	4	ängslosta	5
stor haverot	14	svärdrissla	11	västgötamåra	16	ängsnattviol	17
stor ögontröst	6	taggkörvel	9	västkustros	8	ängssalvia	8
storfryle	12	tistelsnyltrot	7	åkerfibbla	11	ängsskära	18
storgröe	18	toppjungfrulin	12	åkerkulla	14	ängsstarr	15
stortimjan	14	tovsippa	14	åkerkål	15	ängsögontröst	2
strandbräsmå	5	trollsmultron	11	åkerkudd	8	ärtvicker	9
strandlumner	17	uddbråken	7	åkeranunkel	13	ävjebrodd	17
strandstarr	15	uddnate	18	åkerriättika	13	ävjepilört	17
strandsötväppling	3	vattenstånds	13	åkerriötoppa	17	ölandskungsljus	9

FLORAVÄKTARE OCH MEDDELARE som rapporterat under 2015

ANi Aimon Niklasson
 ARS Alf-Rune Sandberg
 BJa Bertil Jannert
 CDa Christina Dahlqvist
 CHF Carl-Henrik Fant
 CJL Carl-Johan Lidén
 CLj Cecilia Ljung
 ELj Erik Ljungstrand
 ESa Enar Sahlén
 GuB Gun Börjesson
 HJe Håkan Jernehov
 IFa Irene Fant
 JAn Jonas Anderson
 JKu Jan Kuylenstierna
 JöG Jörgen Grahn
 KAJ Kurt-Anders Johansson
 KEr Kjell Eriksson
 KHa Kenneth Hansson
 KKj Karin Kjellberg
 LEN Lars Erik Norbäck

LHe Lars Hellman
 LJe Lena Jernehov
 LSu Lennart Sundh
 LWA Lennart Walldén
 MHa Mats Havström
 MJo Michael Johansson
 MRö Marie Rönnbäck
 OJa Olof Janson
 OMo Olle Molander
 PAA Per-Arne Arulf
 REn Rolf Enander
 RGC Rolf-Göran Carlsson
 RGa Roger Gahnertz
 RSv Ralf Svensson
 SOJ Sven-Olof Johansson
 SSV Sören Svensson
 TFr Tommy Fröberg
 TMa Tore Mattsson
 UBA Ulla-Britt Andersson, Trollhättan
 ÅJo Åke Johansson

Inventering av sen fältgentiana i Västergötland

Michael Johansson

Bodagatan 27, 507 42 Borås, ambrosia20@live.se

Fältgentiana, *Gentianella campestris* är en art som i Västergötlands inland är starkt knuten till slåtter- och betesmarker. I takt med att dessa blir sällsyntare blir även fältgentianan allt sällsyntare (Edqvist 2006).

Två varieteter av fältgentiana finns i Västergötland, tidig var. *suecica* och sen var. *campestris*. Här kan man sätta en ungefärlig gräns mellan de två varieteterna. Den tidiga fältgentianan blommar före midsommar och den sena efter.

2014 tog den nationella samordnaren för floraväkteri, Margareta Edqvist, initiativet till en inventering av sen fältgentiana *Gentianella campestris* var. *campestris* i den (stora!) del av Västergötland som tillhör Västra Götalands län. Inventeringen genomfördes till stora delar under helgen 22-24 augusti samma år. Gamla lokaler återbesöktes i så stor utsträckning som möjligt. Under den stora inventeringen 1984-2000 inför utgivningen av Västergötlands flora (Bertilsson m.fl. 2002) har man noterat arten men även andra lokaler togs med i inventeringen 2014. Vissa kompletterande inventeringar gjordes under 2015.

När fältgentianan blir sällsyntare minskar möjligheterna för spridningen mellan och inom olika lokaler. Även förändrade bruknings- och transportmetoder medför att spridningen ofta minskas. Till exempel transporteras inte den här sortens hö på ett sådant sätt att den medverkar till spridning och återetablering på lämpliga lokaler. (Artdatabanken, 2007)

Sen fältgentiana

När fältgentianan helt försvunnit från lokalen har den dessutom svårt att återetablera sig (Artdatabanken, 2007).

Hur gick det då? 2014 inventerades 54 lokaler för sen fältgentiana och 2015 inventerades 6 lokaler av de sammanlagt 65 lokalerna i området för sen fältgentiana. Det återstår alltså 5 lokaler att inventera vilket vi förhoppningsvis klarar av under 2016. Arten återfanns på 19 av de hittills inventerade lokalerna men kunde dessvärre inte hittas på 41 av dem.

Referenser

- Artdatabanken, 2007: *Gentianella campestris* subsp. *campestris* – fältgentiana. Faktablad.
- Bertilsson, A. m.fl. 2002. Västergötlands flora.
- Edqvist, M. 2006. Faktablad fältgentiana, *Gentianella campestris*. Svenska botaniska föreningen.

De Vilda Blommornas Dag söndag 19 juni 2016 – tillägg

I förra numret av Calluna presenterades nitton vandringar i Göteborgsregionen och Västergötland på De Vilda Blommornas Dag (fyra i Bohuslän och femton i Västergötland). Så det finns att välja mellan! Nu har tre vandringar i Västergötland tillkommit. Dessutom presenteras nedan tre vandringar från andra arrangörer hämtade från Svenska Botaniska Föreningens hemsida och från Väst kuststiftelsens ”Guidade vandringar i Västra Götalands narurreservat 2016”

Götene kn

ÖSTERPLANA HED

Cirka fem kilometer i lätt terräng.

TID: 10.00 - 12.00

LEDARE: Ove Johansson (0510-541397)

MÖTESPLATS: Nyängen. Ta av mot Örnekulla (från väg mellan Österplana och Medelplana kyrkor) till vägs ände. Liten parkering.

ÖSTERPLANA HED

TID: 15.15 - 17.15

Cirka 1,5 kilometers vandring

Friluftsgudstjänst vid Österplana kyrka kl. 14.00. Kaffeservering i kyrkstallet under dagen.

LEDARE: Olof Janson (070-5690386) och Ove Johansson (0510-541397)

MÖTESPLATS: Österplana kyrkas parkering.

Samarbete mellan Väst kuststiftelsen, Svenska kyrkan, Götene-Kinneulle Naturskyddsförening, VBF och BFiG.

BJÖRNEBERGSÄNGARNA

Cirka fyra kilometers vandring, det mesta mycket lättgånget.

TID: 18.00 - 20.30

LEDARE: Olof Janson (070-5690386)

MÖTESPLATS: Österplana kyrkas parkering.

Karlsborgs kn

BÖLETS ÄNGAR

TID: 10.00

LEDARE: Siw Sjöberg (0705-798542)

MÖTESPLATS: Parkeringen vid Bölets ängar

ARRANGÖR: Naturskyddsföreningen i Karlsborg

Skövde kn

HENE-SKULTORP

längs med Billingsleden i reservatet

TID: 18.30 - 20.30

LEDARE: Rolf-Göran Carlsson

MÖTESPLATS: Stora parkeringsplatsen vid badplatsen i norra delen av Simsjön

ARRANGÖR: Väst kuststiftelsen

Ulricehamns kn

GOLFBANAN I ULRICEHAMN

TID: 9.00

LEDARE: Anna Nordberg

MÖTESPLATS: Ulricehamns golfklubbs övre parkering

ARRANGÖR: Ulricehamns Naturskyddsförening

Skaftslamkrypa - aktuell status i Västergötland

Tore Mattsson (text)

Kungsviken 702, 473 99 Henån, toremattsson1@gmail.com

Olle Molander (foto)

Högelidsvägen 7, 473 34 Henån, o.mol@spray.se

En av de mer okända, typiskt västsvenska kärlväxterna är skaftslamkrypan *Elatine hexandra*. Att den är okänd beror nog dels på att man behöver använda vattenkikare eller simma med cyklopögon för att hitta den, och dels att den uppträder mycket diskret på sina växtplatser. Den avslöjar sig som en rad millimeterstora, klart gröna blad som sticker upp ur det tunna slamlagret på finsedimentbottnar i stora klarvattensjöar.

Skaftslamkrypan är mycket kräsen vad gäller sin miljö: vattnet ska vara klart, inte försurat eller eutrofierat; botten ska vara långgrund och bestå av sand eller finsand med ett tunt slamlager och det ska inte vara för exponerat för vind och vågor. Inte heller tål den för stor konkurrens av andra vattenväxter, men den tycker om att växa tillsammans med notblomster. Vi har hittat den på djup mellan 0 och 150 cm; i något enstaka fall även på stranden strax över vattenytan.

För att säkert kunna artbestämma skaftslamkrypan och skilja den från de tre andra slamkrypearterna, som förekommer i Sverige, måste den ha utvecklade blommor. Därför kan den inte säkert artbestämmas förrän i augusti. En bra lupp behövs, då blommorna är mycket små!

Karaktärer för de olika slamkrypearterna framgår av bilderna. I praktiken

är de skaftade, tretaliga blommorna hos skaftslamkrypan en bra artskiljande karaktär.

Skaftslamkrypan har alltså en sydvästlig utbredning i Sverige och finns i södra Värmland, Dalsland, inre Bohuslän och Halland samt i de sydvästra delarna av Västergötland och Småland. Dessutom finns en isolerad förekomst i en sjö i Södermanland.

Artens speciella miljökrav har gjort att den idag är mycket ovanlig och den är klassad som EN i rödlistan 2015. Ett åtgärdsprogram har tagits fram för arten. En av punkterna i detta har varit att återinventera gamla lokaler, där arten inte varit noterad efter år 1999.

På länsstyrelsens uppdrag har vi därför i två omgångar, 2012 och 2015, inventerat sammanlagt 47 sådana gamla lokaler i de tre landskap som ingår i Västra Götalands län. Resultaten av dessa inventeringar finns redovisade i Mattsson & Molander 2012 och 2015.

Enligt Västergötlands Flora finns uppgifter från drygt 20 lokaler i landskapet; på 13 av dessa hittades arten vid inventeringen för floran.

De lokaler i Västergötland, där skaftslamkrypa hittats under de senaste 25 åren, och som därmed kan anses vara något så när aktuella, är följande:

Bilder ur *Den nya nordiska floran* med tillstånd av Bo Mossberg

Svenljunga, Kalv sn, Fegen:

1. Strand 500 m NO Sandhuset

Noterad på lokalen 1990 av Leif-Eric Aronsson. Lokalen kontrollerades av oss 2012. Vi fann spridda bestånd av skaftslamkrypa mellan 6347794/1338593 och 6347856/1338625.

2. Strand vid Sandanabb

Noterad på lokalen 1990 av Leif-Eric Aronsson. Lokalen kontrollerades av oss 2012. Vi fann rika bestånd av skaftslamkrypa växande relativt djupt utanför sydsidan av udden mellan 6348906/1338870 och 6348936/1338961.

3. Strand vid Spångalyckan

Noterad på lokalen 1989 av Leif-Eric Aronsson. Lokalen kontrollerades av oss 2012. Vi fann ett fåtal spridda plantor på båda sidor om den lilla sandstranden vid 6350245/1338888.

Svenljunga, Kalv sn, Kalvsjön

4. 700 m S Erikslund

Noterad på lokalen 1992 av Leif-Eric Aronsson. Koordinater: 63493/13343. Lokalen kontrollerades av oss 2012, men vi återfann ingen skaftslamkrypa, trots att vi sökte av en ganska lång strandremsa.

Varberg, Kungsäter sn, Oklången

5. Strand vid Torrås Nedergården

Noterad på lokalen 1992 av Pekka Kropsu. Koordinater: 63560/13053. Ej kontrollerad av oss, då lokalen ligger i Hallands län.

6. Strand vid Gärdet

Noterad på lokalen 1992 av Pekka Kropsu. Koordinater: 63565/13055. Ej kontrollerad av oss, då lokalen ligger i Hallands län.

Härreda, Råda sn, Rådasjön

7. 500 m N Råda säteri

Noterad på lokalen 1995 av Erik Ljungstrand och Enar Sahlin. Koordinater: 63993/12783. Lokalen kontrollerades av oss 2012, men vi återfann ingen skaftslamkrypa.

8. 750 m N Råda säteri

Noterad på lokalen 1994 av Erik Ljungstrand och Enar Sahlin. Koordinater: 63996/12782. Lokalen kontrollerades av oss 2015, men vi återfann ingen skaftslamkrypa.

Härreda, Råda sn, Landvettersjön

9. Rådanäs

Noterad på lokalen 1923 av Harald Fries. Lokalen kontrollerades av oss 2012. Vi fann utbredda bestånd av skaftslamkrypa runt koordinaten 6399952/1281465. Kontroll (positiv) av Bengt Westman 2013.

Bollebygd, Bollebygd sn, Östra Nedsjön

10. Lillesand

Noterad från ”Ö. Nedsjöns sydända” utan mer exakt lokalangivelse 1969 av G. Svensson och Gustav Adolf Westfeldt. Flera lokaler vid sydändan av sjön kontrollerades av oss 2015. Vi fann ett litet bestånd vid Lillesand vid koordinaten 6402811/1304133.

11. Varpet

Noterad från ”Ö. Nedsjöns sydända” utan mer exakt lokalangivelse 1969 av G. Svensson och Gustav Adolf Westfeldt. Flera lokaler vid sydändan av sjön kontrollerades av oss 2015. Vi fann ett rikt bestånd vid Varpet runt koordinaten 6402721/1303598.

Tore Mattsson sysselsatt med att inventera skaftslamkrypa hösten 2015

12. Tubbared, 500 m OSO om Stora Skrubbö

Noterad på lokalen 2003 av Enar Sahlin. Koordinater: 6405555/1304655. Lokalen har inte kontrollerats av oss.

Härryda, Björketorp sn, Västra Nedsjön

13. Strand V Solviksbron, Hindås

Noterad på lokalen 1994 av Erik Ljungstrand och Enar Sahlin. Lokalen kontrollerades av oss 2012. Vi fann ett tätt bestånd av skaftslamkrypa vid koordinaten 6403053/1299557. Noterbart är att en del av beståndet växte på stranden ovanför vattnet. Detta är enda lokalen i landskapet där vi sett arten växa på land.

14. Strand 200 m O Solviksbron, Hindås

Noterad på lokalen 1994 av Enar Sahlin. Lokalen kontrollerades av oss 2012. Vi fann glesa bestånd av skaftslamkrypa mellan 6403042/1299785 och 6403050/1299758.

15. Rävuddens S strand

Noterad på lokalen 2000 av Enar Sahlin. Kontroll (positiv) av Enar Sahlin 2003. Koordinater: 6404055/1301255. Lokalen har inte kontrollerats av oss.

16. Nära Stockagärde

Noterad på lokalen 2000 av Lars Erik Norbäck. Koordinater: 6403890/1301470. Lokalen har inte kontrollerats av oss.

Bollebygd, Bollebygd sn, Västra Nedsjön

17. Ändnåset, sydstrand

Noterad på lokalen 2003 av Enar Sahlin. Koordinater: 6404755/1301255. Lokalen har inte kontrollerats av oss.

18. Nedflo, 100 m V om tilloppet

Noterad på lokalen 2003 av Enar Sahlin. Koordinater: 6405055/1300855. Lokalen har inte kontrollerats av oss.

Göteborg, Örgryte sn, Härlanda tjärn

19. Rapporterad av Jonas Brännhage 15 augusti 2015 i Facebook-gruppen Botanik i Väst. Han hade hittat skaftslamkrypa bland driftmaterial på en strand vid sjön men lämnade ingen närmare lokalangivelse.

Alingsås, Hemsjö sn, Ömmern

20. Ömmern

Noterad på lokalen av Tina Kyrkander 2012. Koordinater: 6417554/1305690. Lokalen har inte kontrollerats av oss.

Alingsås, Hemsjö sn, Mjörn

21. Strand 400 m V Västra Bodarnas hpl

Noterad på lokalen 1993 av Ulla-Britt Andersson och Britta Gustafsson. Koordinater: 64229/13020. Lokalen kontrollerades av oss 2012, men vi återfann ingen skaftslamkrypa.

Ale, Nödinge sn, Mollsjön

22. SV-stranden nära utloppet

Noterad på lokalen 1946 av T. E. Hasselrot. Lokalen kontrollerades av oss 2012. Vi fann ett ganska rikt bestånd växande i slamfyllda sprickor på bergbotten vid 6421566/1281453.

Trollhättan, Vassända-Naglum sn, Öresjö

23. Nära Munkebo

Noterad från lokalen någon gång före 1927 enligt Fries 1927, då från bohussidan av landskapsgränsen i nuvarande Lilla Edets kommun. Lokalen kontrollerades av oss 2015. Vi fann ett litet bestånd av skaftslamkrypa växande, ovanligt nog, på lös lerbotten vid 6466918/1287990. Denna förekomst ligger på västgötasidan ca 50 m norr om gränsen.

Av denna lokaluppräknning kan konstateras att Fegen och Nedsjöarna, som är stora sjöar med mycket klart vatten, också har många och livskraftiga bestånd av skaftslamkrypan. Förmodligen finns den på fler, ännu oupptäckta lokaler i dessa sjöar. Även de andra sjöarna där arten har aktuella förekomster är stora eller medelstora med bra vattenkvalitet.

De största hoten mot skaftslamkrypan är försurning, eutrofiering och igenväxning, brunifiering och i vissa fall vattenreglering och exploateringsstryck.

Noterbart från våra inventeringar är att skaftslamkrypan tycks vara utgången från Göta älv och Sävån, där det fanns många gamla lokaler noterade för arten. Samma är förhållandet i de mindre sjöar, där arten tidigare noterats. I samtliga dessa sjöar och vattendrag är miljön numera inte lämplig för denna kräsna art.

En kontroll i Artportalen avslöjar att skaftslamkrypan inte varit föremål för några floraväktarinsatser i Västergötland på senare år. Då den har så speciella miljökrav för att trivas, är den en mycket bra indikatorart för vattenkvaliteten i de sjöar där den förekommer, och en konstaterad minskning av bestånden kan

tyda på en försämring av vattenkvaliteten. Du kan därför göra en viktig insats för naturvården om du floraväktar någon lokal för skaftslamkrypan!

Varför inte packa lupp, gps och cyklopögon bland badkläderna och kombinera ett uppfriskande sensommarkopp med en floraväktarinsats!

Referenser och lästips

Artportalen. www.artportalen.se/plants/
 Bertilsson, A. m.fl. 2002. Västergötlands flora.
 Blomgren, E. m.fl. 2011. Bohusläns Flora.
 Botanik i Väst. www.facebook.com/groups/BotanikiVäst

Edlund, A. 2014. Skaftslamkrypa –*Elatine hexandra*. Undersökningsmetodik. *Länsstyrelsen i Kronobergs län, meddelande 2014:20*

Ekstam, B. 2013. Åtgärdsprogram för skaftslamkrypa. *Havs- och vattenmyndighetens rapport 2013:8*.

Fries, H. 1927. Bidrag till kännedomen om floran i Göteborgs och Bohus län 3 – *Acta Horti Gotob.3: 73-98*.

Fries, H. 1945. Göteborgs och Bohus läns fanerogamer och ormbunkar.

Mattsson, T. & Molander, O. 2012. Inventering av skaftslamkrypa, *Elatine hexandra*, Västra Götalands län 2012 – *Länsstyrelsen i Västra Götalands län, rapport 2013:2*

Mattsson, T. & Molander, O. 2015. Inventering av skaftslamkrypa – *Länsstyrelsen i Västra Götalands län, rapport 2015:60*

Mossberg, B. & Stenberg, L. 2003. Den nya nordiska floran

Klipp

Mo i ”Moster”, det vill säga Bo Mossberg har nyligen utkommit med en självbiografi, en ”bildbiografi”. En översvallande recension av Carl-Johan Malmberg i Svenska Dagbladet den 19 mars 2016 avslutas så här:

”Jag tänker mig att om Gud i en avlägsen eller nära framtid måste skapa de djur och växter han en gång skapade på nytt och från scratch – för att människan utrotat dem? – då kommer han att ha god hjälp av Bo Mossbergs akvareller i rekonstruktionen av den botaniska, mykologiska och entomologiska mångfald som en gång hade sin plats i vår värld.”

Birgitta Herloff

Boreal regnskog vad är det?

Aimon Niklasson (text och foto)

Trolltjärn 18, 436 40 Askim, aimon@bahnhof.se

Om det regnar mer än 200 dagar per år eller mer än 1200 mm och resten av dagarna har en hög luftfuktighet samt milda vintrar och inte alltför heta somrar, så har det en påtaglig effekt på vilka lavar som växer där. Om det dessutom finns gammal granskog (gärna även tall och gråal) så finns det bara ett område på Europas fastland som uppfyller dessa krav och det är i tre norska fylken. Dessa är Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag och Nordland. Det finns beräkningar på att det där finns knappt 6000 km² produktiv skog, av vilka 768 km² kan vara potentiell boreal regnskog. Genom att använda fyra olika beräkningsgrunder har man funnit att det finns mellan 90 och 400 km² (Stokland m.fl. 2002). Golfströmmen har naturligtvis ett finger med i spelet och området sveps ofta i dimma från havet. Denna skog kallas också kustregnskog. Sådan skog är i dag starkt hotad av så kallat rationellt plantageskogsbruk och i framtiden kanske också av utbyggnad av vindkraftverk.

Boråstrakten då?

Jamen, kanske någon invänder, det är ju nästan precis som i Borås och det inre av Halland. En karta över regnmängden i västra Sverige visar att vi faktiskt har något som liknar den så kallade inre kustregnskogen. Gamla och nya kartor över olika nordliga barrskogslavar och så kallade oceaniska och sub-oceaniska lavar visar att det funnits och fortfarande finns

kvar element ur denna flora (läs alg/funga) Se Ahlner (1948) och Degelius (1935).

Under de tio åren 2002-2011 har Borås fått 1127 mm regn per år vilket är en ökning jämfört med tidigare period och med 192 regndagar. Troligen finns det platser i sydvästra Västergötland med mer nederbörd än i just Borås. Därifrån finns det emellertid tillförlitliga data över lång tid till skillnad från mer obebyggda trakter.

Skillnaden i temperatur mellan vinter och sommar är dock mycket större i Borås-trakten än i den norska kustregnskogen och skillnaden tilltar med avståndet från havet. Och en del granar finns det ju också i Boråstrakten! Med renare luft och förmodad klimatändring kanske dessa lavar kan gynnas, men det ökade kvävenedfallet har visats kunna vara till nackdel för vissa av de lavar som är beroende av blågröna bakterier (tidigare kallade alger). Ett exempel är Flenstorp i Kinnarumma socken, Borås där Degelius och Ahlner fann flera av dessa lavar.

Lavkongress i Norge

Det var med viss spänning Staffan Wall och jag for till Steinkjer nordöst om Trondheim i Norge för att delta i en lavkongress anordnad av Nordic Lichen Society 3-7 aug 2015. Syftet var bland annat att få se boreal regnskog. Vi var 32 personer från 11 olika länder som hade nöjet att uppleva detta. De flesta var forskare med speciella projekt.

Kvällarna spenderades i ett välutrustat laboratorium vid högskolan i Steinkjer (HINT) och vi åhörde föreläsningar om boreal regnskog av Håkon Holien och om gensekvensering av lavar, så kallad "barcoding" av Einar Timdal. Tor Tønsberg talade om sin mångåriga erfarenhet av sorediösa lavar (de som har mjöliga spridningsorgan). Dessa är ju oftast svåra att skilja åt varför gensekvensering verkligen förbättrat kunskaperna om dessa lavar.

Första dagen fann Staffan och jag praktlav *Rusavskia (Xanthoria) elegans*, som växte på hotellets cementmur och vi fann fransrosettlav *Physcia leptalea*, tidigare bara känd i södra Norge. Vi hittade dock inga andra importerade lavar från sydligare nejder. Vi besökte

också kyrkogårdarna vid Steinkjer och Egge kyrka. Vid sistnämnda plats fanns en mycket hög obeliskliknande sten utan inskription med många och gamla lavar, i toppen med en tagellav *Bryoria* sp.

Koppargruvan i Mokka

Fösta dagens exkursion gick till koppargruvan i Mokka öster om Steinkjer (använd 1670 till 1786), nära Norges geografiska mittpunkt, med färggranna lavar på grund av upptag av järn, såsom molav *Leidea lapicida* s.lat., rostskivlav *Lecidea lithophila*, ockraröd skivlav *Lecidea silacea* och den fantastiskt vackra *Lecidea leucothallina*, en skivlav som fortfarande saknar svenskt namn. Här fanns rostig svedskivlav *Miriquidica atrofulva*, som först beskrevs av Sommerfelt (1794-

Järn och kanske koppar ger vackra färger på skorplavarna i Mokka

1838), prästen som framförallt beskrev floran i Saltdalen i Norge. Här fanns också andra typiska lavar för denna miljö som rostkartlav *Rhizocarpon oederi* och mjölig kantlav *Bellemeria subsorediza*. Håkon Holien ”sprang” upp på berget och hittade den sällsynta urnlaven *Tholurna dissimilis*, på ett litet senvuxet vindpinat träd som även använts av fåglar vilket är typiskt. På vägen ner från gruvan på ca 560 meters höjd passerade vi kalkgrottorna vid Gaulstad utan att fastna i något slukhål och floran ändrades till kalkgynnade växter. På gårdstunet växte slätterblomma *Parnassia palustris*.

Den boreala regnskogen

Andra exkursionsdagen var menad för den boreala regnskogen och pedagogiskt nog så regnade det första halvan av dagen (enda regnet och inga mygg!), men resten av dagen gav våta och vackra lavar i sol. På vägen passerade vi Håkons föräldraham, där även Sten Ahlner passerat med sin lättviktare före kriget och noterat flera lokaler med ovanliga arter bland annat *Ramalina thrausta*. När Håkon var i skolåldern återupptäckte han flera av dessa lokaler och blev på grund av detta så intresserad att han blev en erkänd lavforskare! Ytterligare ett exempel på förebilders betydelse. Tyvärr har flera av dessa lokaler förstörts av så kallat modernt (plantage)skogsbruk och ytterligare hot är utbyggnaden av vindkraftverk genom främst vägbyggnationer.

Vi besökte en kommun sju mil nordväst om Steinkjer vid namn Flatanger med Dale naturreservat, Vikvatnet/Floavatnet och Nordstrømen. I Dale visade oss Håkon, Tor och Einar lavar som de flesta av oss tillförne aldrig sett. Bland

Lavforskarens arbetsmiljö. Martin Westberg.

dessa var en krimmerlav utan svenskt namn *Rinodina disjuncta* och norsk panterfläck *Arthothelium norvegicum*, båda beskrivna av Tor Tønsberg, jättelav *Lobaria amplissima*, skrovellav *Lobaria scrobiculata*, västlig gyttelav *Pannaria rubiginosa* växande på blylav *Pectenia (Degelia) plumbea*, västlig njurlav *Nephroma laevigatum*, norsk näverlav *Platismatia norvegica*, den mycket vackra och lättbestämda *Pseudocyphellaria crocata* som saknar svenskt namn men har ett mycket träffande norskt namn, gullprikklav, *Lecanora cinereofusca*, en kantlav som beskrivits av göteborgaren Hugo Magnusson men som saknar svenskt namn, skuggblåslav *Hypogymnia vittata*, mjölig dropplav *Cliostomum leprosum*, kavernularia *Cavernularia hultenii*, en märklig lav som Degelius gett namn efter den store växtgeografen Erik Hultén, samt stiftärrlav *Stictia fuliginosa*. Under en trädrott fann en av deltagarna efter idogt letande, skuggkraterlav *Gyalecta*

friesii. Slutligen fann vi trädet med trådbrosklav *Ramalina thrausta* som, med sin elfenbensfärg och kroklika grenar med soresdier långst ut, lätt kunde skiljas från den där vanliga garnlaven *Alectoria sarmentosa*. Här fanns gammal senvuxen gran, gråal, asp och i undervegetationern rikligt med storfryle *Luzula sylvatica*. Vid vår lunch såg och hörde vi gråsiskor och smålom och ladusvalorna verkade hungriga i myggbristens land. Vita hässleklockor *Campanula latifolia* var *alba* växte vid vägganten.

Vi besökte sedan Vikvatnet och Floavatnet mycket nära havet. Här fick vi se rikligt med örtlav *Lobaria virens*, återigen blylav, västlig gytterlav och den i Norge rödlistade *Pectenia (Degelia) cyanoloma*, som ej setts i Sverige och saknar svenskt namn. Dessutom sågs *Fuscopannaria ignobilis* som endast finns i Norge, på asp i solsken. Massor av storfryle växte på marken. På vägen hem, vid Nordströmen sågs nordmörelav *Cornicularia noramoerica*, uppgiven från Bohuslän i Magnussons lavflora från 1929 (hur många har sett den ??) och den ”arktiska laven” vitfinger *Siphula ceratites*, med ett fynd vid Virihaure i Padjelanta enligt artportalen. Havsörn kontrollerade hela tiden våra förehavanden.

Kalkberget Bergsåsen

Tredje dagen besöktes kalkberget Bergsåsen öster om den avsnörda fjorden Snåsavatnet som är mycket djup och vars vattenvolym säkert modererar lokalklimatet. Här växte främst tall och här och var stack det ut små klippväggar med skiffrat kalkhaltigt berg där ljudet från stenmejslandet då och då avslöjade var den utspridda gruppen fanns. Vi hade

fått en lista på 136 lavar som redan setts där med uppgift att upptäcka nya arter. Kanske några inte ännu blivit bestämda eller gensekvenserade?

Berget har en helt fantastisk orkidéflora (17 arter), vilket påtalats före resan av Ingemar Jonasson. Faktum var att det på många platser var så tätt mellan blommande purpurknipprot *Epipactes atrorubens*, att det var svårt att sätta ner fötterna. I små dalstråk på berget sågs mattor av fjällsippeblad *Dryas octopetala*, ofta tillsammans med de stora men vissna bladen av guckusko *Cypripedium calceolus*. Ur olika arter renlavar stack det upp ormbunkar med rikligt med körtlar, som avslöjade att det var kalkbråken *Gymnocarpium robertianum*. Ur kalkberget växte murruta *Asplenium rutamuraria*. Sen lunch intogs vid den trolska lilla tjärnen uppe på berget medan vi från utsiktsplatsen kunde se ett stort lutande myrkomplex i anslutning till sjön. Ett annat tidsperspektiv än kvartalsrapporter kunde anas här och på bergen i bakgrunden låg fortfarande gammal snö. På hemvägen besökte vi den berömda Bøle-renen som mejslats ut i naturlig storlek vid Bøle älv för cirka 5500 år sedan.

Ön Hoøya

Sista dagen var en förmiddagstur till Hoøya, en kalkförande ö i havet inte långt från Steinkjer. Här fick vi se norrlandslav *Nephroma arcticum*, olivbrun gytterlav *Fuscopannaria mediterranea*, sydlig filtlav *Peltigera hymenina* och rikligt med skrovellav. Största delen av tiden letade vi dock skorplavar, som ofta kontrasterade väl mot de mörka klipporna vilka här mötte ett helt stilla hav i sol, med delar av kelpen synlig. När vi ätit vår medhavda var det

svårt att acceptera, att det nu skulle dröja ett tag innan vi fick återse detta fantastiska landskap, men det är nog ett måste!

Du frågar förstås varför jag inte skriver om värmlandslav *Erioderma pedicellatum*. Den uppgavs vara utgången i området vi besökte, men med det glädjande beskedet att man hittat en ny ganska riklig lokal någon annanstans...

Så även om det troligen inte finns värmlandslav eller vitfinger i Västergötland eller på västkusten, så finns det kanske arter och lokaler som ännu ej upptäckts i våra ännu ej nedhuggna, regnrika skogs- och myrmarker. När kollade du lavarna på en senvuxen gran ute i ett svårtillgängligt

myrdråg i sydvästra Västergötland sist? Och hittar du ett tidigare okänt eller ej undersökt grönstensstråk kan det vara värt en extra stund...

Referenser

Ahlner Sten. 1948 Utbredningstyper bland nordiska barrträdslavar. Acta Phytogeographica Suecica 22

Degelius Gunnar. 1935. Das ozeanische Element der Strach- und Laubflechtenflora von Skandinavien. Acta Phytogeographica Suecica 7.

Magnusson, A.H. 1929. Flora över Skandinavien Busk- och Bladlavar.

Stokland, Jogeir N., Holien, Håkon & Gaarder, Geir. 2002. Areal tall for boreal regnskog i Norge. NIJOS.

Avslutning vid de mörka kalkklipporna vid Hoøya med kelpen synlig

Årets mossa 2016

Niklas Lönnell

Dirigentvägen 171, 756 54 Uppsala, niklas.lonnell@gmail.com

Henrik Åkerström & Niklas Lönnell (foto)

Det finns rätt få fynd av grön sköldmossa *Buxbaumia viridis* i Västergötland och landskapen väster därom. Under inventeringen av Göteborgstraktens mossor hittades den till exempel i sju rutor. Det vore därför värdefullt att få in rapporter om arten i denna trakt. Även om den centimeterstora kapseln är typisk kan den vara svår att få syn på. Det kan underlätta att få syn på den om man betraktar substratet från sidan så man får den i profil. Arten växer ofta på riktigt mjuk ved i barrskog, blandskog och lövskog. Den är funnen på lågor, rötter, stubbar av gran, asp och sällsynt även på andra träslag och substrat. Kapslarna är känsliga för uttorkning under sin tidiga utveckling så det är en fördel om det är hög luftfuktighet på platsen. Den speciella kapseln gör arten lätt att känna igen och kan egentligen bara förväxlas med brun sköldmossa *Buxbaumia aphylla* som dock ofta växer på jord i exponerade lägen. Dock kan grön sköldmossa sällsynt hittas på humus och ännu sällsyntare brun sköldmossa på ved. Grön sköldmossa har matta, mer avlånga, jämbreda kapslar som blir plattade och utfärgade (ljusbruna) senare i sin utveckling samt kortare kapselskaft. Ser man att hinnan har spruckit upp på hela ovansidan kan man vara helt säker på att det är grön sköldmossa för det gör den aldrig hos brun sköldmossa.

Grön sköldmossa
Buxbaumia viridis

Brun sköldmossa
Buxbaumia aphylla

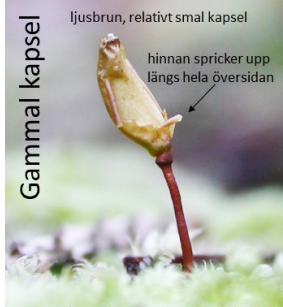

foto: Henrik Åkerström (uppe t.h.) & Niklas Lönnell (övriga)

Ut och leta och rapportera dina fynd på Artportalen! Dokumentera gärna fyndet med ett fotografi och ange på vilket substrat arten växte. Se vidare på Svensk Botanisk Förenings hemsida för tips på hur du rapporterar.

Har du frågor eller inte kan rapportera på Artportalen kan du höra av dig till mig.

Gubbar

Birgitta Herloff

Skepparegången 6, 413 18 Göteborg, birgitta.herloff@gmail.com

Nu på gamla da'r har jag börjat intressera mig för gamla gubbar. Det började med att jag åtog mig att skriva "gubbkapitlet" och "gubblistan" i Bohusläns flora.

Det visade sig vara roligt att kasta sig in i släktforskningens datoriserade värld och att gräva i gamla matriklar, florer, telefonkataloger och en uppsjö andra källor. Och jag lärde mig något viktigt: lita aldrig, aldrig på en enda källa utan dubbelkolla och trippelkolla om det är möjligt. Det sitter en tagg och gnager i mig: två botanister har fått fel födelseår i min gubblista. Till råga på allt var det för mig välbekanta personer: Lennart "Rudan" Andersson och Björn Aldén. Jag böjer mitt huvud i skam. Det är en klen tröst att jag hittat fel i de flesta landskapsflororna.

En bohuslänsk botanist ägnade jag och min släktforskningserfarna medhjälpare Britt en särskild djupdykning: Johan Ernst Palmér. Om detta berättade jag i Svensk Botanisk Tidskrift (SBT) häfte 2, 2012.

Man måste nog beteckna mig som svårt nöjeslysten ty jag har helt frivilligt erbjudit mig att skaffa fram uppgifter om gubbarna i de kommande flororna över Öland och Hälsingland. Det arbetet var just klart när jag fick en förfrågan från redaktören för SBT att skriva lite om Kerstin Ekman's bok om Clas Bjerkander: *Då var livet levande och lustigt*. Här behövde jag

Ramslök

Bild ur C.A.M. Lindmans flora

ju inte forska själv utan fick en västgötsk 1700-talsbotanist behändigt serverad. Artikeln finns i det senaste numret av SBT.

Bjerkander botaniserade företrädesvis på Kinnekulle. Mitt första besök på detta berg skedde på 1970-talet vid den tid på året då ramslöken vissnar.

På Clas älsklingsberg Kinnekulle jag cyklade fram i full rulle och detta därför att ramslöksodör mig gjort till en fortkörningsdrulle.

Manusstopp för Calluna (3) 2016

Manuskript till Calluna häfte 3, 2016 skall vara redaktionen tillhanda senast den 1 augusti. Mejla helst ditt manuskript som oformaterad wordfil, bilder i JPEG och tabeller i excel som bifogade filer till birgitta.herloff@gmail.com.

Postadress och telefon:

Birgitta Herloff, Skepparegången 6, 413 18 Göteborg tel. 031 - 12 23 90.

Ring gärna i förväg och berätta vad du tänker skriva om.

Västergötlands Botaniska Förening säljer

Västergötlands flora, 743 sidor	200:-
Västergötlands flora, Supplement 1, 53 sidor	20:-
Västergötlands flora, Supplement 2, 32 sidor	20:-
Västergötlands Flora CD	50:-
Botanisk Västgötalitteratur, 63 sidor	50:-
Floran i Habo kommun, 256 sidor	150:-
Film: ”Drakblommans backar” Sundh Miljö	150:-

Eventuell portokostnad tillkommer

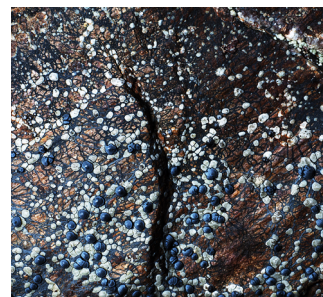
Botaniska Föreningen i Göteborg säljer

Göteborgs och Bohus läns fanerogamer och ormbunkar (Fries 1971), 453 sidor	100:-
En frisk och blomstrande perenn (Bernström 1989), 144 sidor	100:-
Medlemmar i BFiG kan köpa böckerna med medlemsrabatt för	75:-

Innehåll

- 1 Niklasson, A. Ordföranden i BFiG har ordet
- 2 Sahlin, E. & Johansson, M. Rödlistan för Västergötland med kort floraväktarrapport 2015
- 22 Johansson, M. Inventering av sen fältgentiana i Västergötland
- 23 De Vilda Blommornas Dag söndag 19 juni 2016 – tillägg
- 24 Mattsson, T. Skaftslamkrypa - aktuell status i Västergötland
- 29 Klipp
- 30 Niklasson, A. Boreal regnskog vad är det?
- 35 Lönnell, N. Årets mossa 2016
- 36 Herloff, B. Gubbar
- 37 Manusstopp för Calluna
- 37 Föreningarna säljer

Framsidan: Lavexkursion i Norge, träd med trådbrosklav. Einar Timdal (i mörk keps) och Håkon Holien (i ljus keps) demonstrerar.

Denna sida, överst: örtlav *Lobaria virens*, trådbrosklav *Ramalina thrausta* och urnlav *Tholurna dissimilis*.

Denna sida, underst: västlig gyttelav *Pannaria rubiginosa*, "gullpricklav" *Pseudocyphellaria crocata* och en vacker skorplav *Lecidea leucothallina*.